

Fællesfonden

Årsrapport 2005

Kirkeministeriet oktober 2006

dok. nr. 301566

Indholdsfortegnelse

FÆLLESFONDEN 2005 I HOVEDPUNKTER	1
FÆLLESFONDEN I HOVEDTAL	2
PÅTEGNING AF DET SAMLEDE REGNSKAB	4
BERETNING	6
UDGIFTER TIL PRÆSTER OG PROVSTER	8
Almindelige præstestillinger.....	8
Specialpræster	9
Præstestillingerne i de enkelte stifter.....	9
Godtgørelser til præster.....	11
PENSIONER TIL KIRKEFUNKTIONÆRER	12
STIFTSADMINISTRATIONERNE	14
FOLKEKIRKENS IT.....	16
UDDANNELSESINSTITUTIONERNE	17
Uddannelse og efteruddannelse af præster.....	17
Kirkemusikskolerne	20
Kordegne-, kirketjener- og graveruddannelse.....	23
FOLKEKIRKENS FORSIKRINGSORDNING	25
UDLIGNINGSTILSKUD	27
DIVERSE UDGIFTSPOSTER OG TILSKUD	28
Revision af lokale kasser.....	28
Konsulentbistand.....	28
Specielle menigheder	28
Færøerne.....	29
ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS	30
ÅRSREGNSKABET 2005.....	32
Resultatopgørelse	32
Balance.....	33
Noter.....	34

Fællesfonden 2005 i hovedpunkter

Fællesfonden dækker folkekirkelige udgifter, som ikke i henhold til lov om folkekirkens økonomi skal afholdes af kirke- og præstegårdskasserne i sognene eller af provstiudvalgenes kasser, og som heller ikke dækkes af statens tilskud til folkekirken.

Fællesfonden bestyres hovedsageligt af stiftsøvrighederne. Det er kirkeministeren, der fastsætter fællesfondens samlede budget. Det sker efter høring af Budgetfølgegruppen vedrørende fællesfondens drift. Budgetfølgegruppen består af en stiftamtmand, en biskop, en stiftskontorchef, et medlem udpeget af Landsforeningen af Menighedsråd, et medlem udpeget af Danmarks Provsteforening og en repræsentant for Kirkeministeriet.

Kirkeministeren fastsætter desuden landskirkeskatten, som er fællesfondens primære indtægtskilde, og som opkræves sammen med kirkeskatten til de lokale kirkelige kasser.

Nogle hovedpunkter for fællesfonden i 2005 var:

- Fællesfonden kom ud af 2005 med et negativt resultat på 4,5 mio. kr. Regnskabet var budgetteret til at blive 0 mio. kr. for året. I 2004 var resultatet på 33,8 mio. kr.
- Det store antal stormskader i januar 2005 medførte, at forventningerne i løbet af året blev nedjusteret i forhold til det budgetterede resultat. Det var dog muligt delvist at kompensere for konsekvenserne af vinterstormen. En række mindreudgifter medførte, at resultatet er bedre end de 14,4 mio. kr. med hvilket de budgetterede forsikringsudgifter er overskredet.
- Landskirkeskatten var 978,5 mio. kr. Landskirkeskatten var fastsat ved pris- og løntalsregulering af landskirkeskatten for 2004.
- Fællesfondens samlede udgifter før finansielle poster var på 1.005 mio. kr. Det var 4,5 mio. kr. mere end budgetteret, og det var 64,4 mio. kr. mere end i 2004.
- Fællesfondens udgifter til præster og provster var 528,2 mio. kr. Det var 2,0 mio. kr. mere end budgetteret og 16,9 mio. kr. mere end i 2004. Denne difference er eksklusiv kursusudgifter for præster, da denne post er flyttet fra løn til præster og provster over på udgifter vedrørende stiftsadministration i 2005. Medio 2004 blev antallet af årsværk til specialpræster udvidet med 13,5. Dette slog først udgiftsmæssigt igennem i regnskabet i 2005. Samtidigt indgår der i regnskabet en ikke-

budgetteret post på 3,8 mio. kr. De 3,8 mio. kr. er ændringen i Fællesfondens feriepengeforpligtelse for 2005. Denne post er opstået som led i overgangen til et fuldt omkostningsbaseret regnskab for Fællesfonden.

- Fællesfondens udgifter til folkekirkens IT var 85 mio. kr. Det var 0,1 mio. kr. mere end budgetteret, og 1,5 mio. kr. mere end i 2004.
- Fællesfondens udgifter til Folkekirkens Forsikringsordning var i 2005 ekstraordinært store på 89,1 mio. kr. Det var 14,4 mio. kr. mere end budgetteret og 40,6 mio. kr. mere end i 2004. Folkekirken er fuldt ud selvforsikrende for tingskader og en større storm i januar 2005 er den primære årsag til denne overskridelse af budgettet. 2/3 af alle tingskader var stormskader.
- Fællesfondens finansielle indtægter var 20,2 mio. kr. Det var 0,4 mio. kr. mindre end budgetteret, men 1 mio. kr. mere end i 2004. Fællesfondens finansielle indtægter kommer primært fra de såkaldte stiftsmidler, det vil sige kapitaler, som tilhører kirker og præsteembeder, men som forvaltes af stifterne. Kirkekapitalerne, som hovedsageligt hidrører fra forudbetalinger for gravstedsvedligeholdelse, forrentes med 4 % p.a. til fordel for kirkekasserne. Overskydende provenu af kirkekapitalerne samt det fulde provenu af præsteembedernes kapitaler tilfalder fællesfonden.
- Fællesfonden er for 2005 overgået til et fuldt omkostningsbaseret regnskab. Dette har medført, at en række poster er blevet optaget på fællesfondens balance som primoposteringer for 2005. Den væsentligste forpligtelse udgøres af skyldige feriepenge, der primo 2005 var opgjort til 80,9 mio. kr.
- Omlægningen af regnskabspraksis for Fællesfondens regnskab har også medført en ændret periodisering af renteindtægter og udgifter. En netto renteindtægt på 19 mio. kr., der tidligere ville have været bogført i 2005, er blevet oprettet som en primo postering i 2005. Samlet er Fællesfondens egenkapital på grund af ændret regnskabspraksis forværret med 61,9 mio. kr.

I denne årsberetning præsenteres fællesfonden i hovedtal, efterfulgt af beretning for året. Dernæst beskrives fællesfondens væsentligste udgiftsområder. Årsrapporten afsluttes med en beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis samt årsregnskabet med tilhørende noter.

Fællesfonden i hovedtal

Tabel 2-1: Fællesfondens drift (t. kr.)	Regnskab 2003	Regnskab 2004	Budget 2005	Regnskab 2005
INDTÆGTER				
Landskirkeskat	923.222	953.710	978.527	978.530
Øvrige indtægter	1.056	1.570	1.500	1.797
Indtægter i alt	924.278	955.280	980.027	980.327
UDGIFTER				
Præsteudgifter				
Lønudgifter	467.524	482.398	498.218	495.574
Godtgørelser	28.844	29.429	28.000	32.641
Præsteudgifter i alt	496.368	511.828	526.218	528.215
Pensioner og understøttelser	61.873	65.319	67.775	69.596
Stiftsadministration	60.706	62.522	64.912	63.869
Øvrige udgifter				
Revision	14.446	15.154	16.485	15.400
Konsulenter	3.100	2.595	3.454	2.795
Betaling til Undervisningsministeriet		674	300	143
Kirkeministeriets konsulentbistand	2.500	3.100	3.100	3.100
Øvrige udgifter i alt	20.045	21.523	23.339	21.439
Folkekirkens IT	94.399	83.485	84.862	85.002
Folkekirkens institutioner mv.				
Døvemenigheder	2.813	3.042	2.864	2.964
Hørehæmmede	580	646	705	577
Kirkemusikskoler	15.400	15.460	16.084	16.084
Kordegneuddannelsen	1.183	881	1.490	974
Graveruddannelsen	5	14	0	11
Uddannelse og efteruddannelse af præster	23.740	22.866	23.283	23.242
Kirketjeneruddannelsen	203	163	102	192
Folkekirkens institutioner i alt	43.924	43.073	44.528	44.044
Folkekirkens fællesudgifter				
Kodaafgift	1.288	1.314	1.300	1.336
Nationalmuseet	563	399	600	586
Kirkeministerens rådighedssum	20	213	0	0
Øvrige fællesudgifter	2.342	1.690	1.695	714
Generel reserve			3.258	
Fællesudgifter i alt	4.213	3.615	6.853	2.636
Folkekirkens forsikringsordning	61.437	48.524	74.687	89.079
Tilskud				
Færøerne	9.227	9.026	9.222	9.248
Det mellemkirkelige Råd	4.866	4.866	4.954	4.954
Skt. Petri	1.043	1.043	1.043	1.043
Forsøgsprojekter inkl. Folkekirke og Religionsmøde	1.535	851	1.716	735
Øvrige	516	623	83	184
Tilskud i alt	17.187	16.409	17.017	16.164
Driftsudgifter i alt	860.151	856.296	910.191	920.044
Driftsresultat	64.127	98.983	69.836	60.283
Afskrivninger	1.617	0	0	78
Udligningstilskud	98.416	84.436	90.412	84.992
Resultat før finansielle poster	-35.906	14.547	-20.576	-24.787
Finansielle poster	50.088	19.226	20.614	20.243
ÅRETS RESULTAT	14.182	33.773	38	-4.544

Tabel 2-2: Fællesfondens balance (t. kr.)	2004	2005
Aktiver		
Omsætningsaktiver		
Likvide midler	55.541	27.884
Varelager	2.385	602
Periodeafgrænsninger	34.460	29.591
Restancer og tilgodehavender	19.460	65.106
Omsætningsaktiver i alt	111.846	123.183
Anlægsaktiver		
Ejendomme	92.690	109.100
Leasede aktiver	58.004	33.363
Andre IT-aktiver	2.218	4.913
Inventar	0	200
Udlån	345	65
Anlægsaktiver i alt	153.257	147.642
Aktiver i alt	265.103	270.825
Passiver		
Kortfristet gæld		
Leverandører af varer og tjenesteydelser	34.769	27.325
Anden kortfristet gæld	0	29.773
Periodeafgrænsninger	45.029	44.212
Skyldige feriepenge	0	84.718
Over- / merarbejde	0	137
Kortfristet gæld i alt	79.798	186.166
Langfristet gæld		
Fællesfondens lån i kirkers og præsteembeders kapitaler	94.161	52.022
Restgæld på leasingaftaler	58.004	33.363
Langfristet gæld i alt	152.165	85.385
Hensættelser		
Forsikring	35.022	52.374
Projekter via reservefond	2.067	844
Projekter via ministerens rådighedssum	130	122
Hensættelser i alt	37.218	53.340
Egenkapital	-4.080	-54.066
Passiver i alt	265.103	270.825

Tabel 2-3: Kirkers og præsteembeders kapitaler (t. kr.)	2004	2005
Aktiver		
Likvide midler	147.044	133.529
Udlån, kirker	1.201.644	1.187.341
Udlån, embeder	345.949	332.935
Udlån, øvrige	115.449	73.328
Obligationer	1.730.320	1.930.241
Tilgodehavender	1.682	104.619
Aktiver i alt	3.542.089	3.761.994
Passiver		
Indlån, kirker	3.188.363	3.372.372
Indlån, embeder	360.812	375.420
Indlån, andre stifter	16.500	16.500
Kursregulering	-23.586	-2.297
Passiver i alt	3.542.089	3.761.994

Påtegning af det samlede regnskab

Fremlæggelse

Årsrapporten er aflagt i henhold til bekendtgørelse nr. 432 af 24. maj 1996 "Bekendtgørelse om budget- og regnskabsvæsen for fællesfonden m.v."

Årsrapporten dækker de regnskabsmæssige forklaringer for fællesfonden, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med kontrollen for 2005.

Påtegning

Vi anser den valgte regnskabspraksis for hensigtsmæssig, således at årsrapporten for 2005 giver et retvisende billede af virksomhedens aktiver og passiver og årets økonomiske resultater.

København, den 24. oktober 2006

Klaus Kern-Jespersen

Økonomichef

Jacob Heinsen

Departementschef

Revisionspåtegning

Til kirkeministeren

Rigsrevisionen har revideret årsrapporten for fællesfonden for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2005, siderne 6 til 7 og 30 til 43, der aflægges i henhold til bekendtgørelse nr. 432 af 24. maj 1996 om budget- og regnskabsvæsen for fællesfonden m.v. Årsrapporten viser et resultat på – 5 mio. kr. og en egenkapital på - 54 mio. kr.

Kirkeministeriets departement har ansvaret for årsrapporten. Vores ansvar er på grundlag af vores revision at udtrykke en konklusion om årsrapporten.

Den udførte revision

Vi har udført vor revision i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik. Dette indebærer, jf. rigsrevisorlovens § 3, at det ved revisionen er efterprøvet, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Revisionen omfatter stikprøvevis undersøgelse af information, der understøtter de i årsrapporten anførte beløb og oplysninger. Revisionen omfatter endvidere stillingtagen til den af ledelsen anvendte regnskabspraksis og til de væsentligste skøn, som ledelsen har udøvet, samt vurdering af den samlede præsentation af årsrapporten. Revisionen omfatter desuden en vurdering af, hvorvidt der af fællesfonden er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsrapporten.

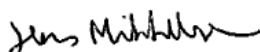
Det er vor opfattelse, at den udførte revision giver et tilstrækkeligt grundlag for vor konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vor opfattelse, at årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 432 af 24. maj 1996 om budget- og regnskabsvæsen for fællesfonden m.v., og at det giver et retvisende billede af fællesfondens aktiver, passiver, finansielle stilling pr. 31. december 2005 samt af resultatet for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2005.

Rigsrevisionen, den 31. oktober 2006

Jens Mikkelsen

kontorchef

Beretning

Regnskabspraksis

I forbindelse med overgang til et fuldt omkostningsbaseret regnskab er regnskabspraksis for Fællesfonden ændret i 2005. Dette indebærer en række nye poster, der påvirker både Fællesfondens drift og balance. Samtidig er en række poster optaget som primo-posteringer på balancen i starten af 2005. Disse ændringer er beskrevet i de følgende afsnit.

Resultatopgørelsen

Fællesfonden havde for 2005 et underskud på 4,5 mio. kr. mod et positivt resultat i 2004 på 33,8 mio. kr.

Det budgetterede resultat for 2005 var på 0 mio. kr. I Fællesfondens årsrapport for 2004, udfærdiget i sommeren 2005, blev der dog udtrykt en forventning om et underskud for 2005 på 26,1 mio. kr. Det forventede underskud skyldtes en merudgift forbundet med større forsikringskader end ventet. Denne pessimistiske forudsigtelse er kun delvis blevet opfyldt. Den samlede merudgift til forsikring var mindre end forventet og Fællesfonden har opnået besparelser ved en begrænset udmøntning af det ekstraordinære udligningstilskud og af den generelle reserve.

Fællesfondens samlede indtægter var på 980,3 mio. kr. mod 955,3 mio. kr. i 2004. Landskirkeskatten udgjorde 978,5 mio. kr. i 2005 og stod for 24,8 mio. kr. af den samlede indtægtsstigning på 25,0 mio. kr. Stigningen i landskirkeskatten skyldes pris- og løntals-regulering af landskirkeskatten fra 2004. De resterende 0,2 mio. kr. af den samlede forøgelse af indtægterne skyldes stigningen i øvrige indtægter, der primært vedrører bolig- og varmebidrag fra biskopperne.

Det samlede resultat er negativt påvirket af udviklingen i Fællesfondens driftsudgifter, som er steget med 63,7 mio. kr. i forhold til 2004. Samtidig er de realiserede driftsudgifter 9,9 mio. kr. højere end budgetteret.

Stigningen i driftsudgifterne skyldes især udviklingen i *folkekirkens forsikringsordning*. Udgifterne er steget fra 48,5 mio. kr. i 2004 til 89,1 mio. kr. i 2005. Folkekirken er helt selvforsikrende for så vidt angår tingskader. Dette indebærer en præmiebesparelse, men på grund af større stormskader i 2005 overskrider de samlede udgifter ved forsikringsordningen det budgetterede beløb med 14,4 mio. kr.

Udgifter til godtgørelser (32,6 mio. kr.) overstiger det budgetterede beløb med 4,6 mio. kr. Dette skyldes hovedsageligt to forhold. Dels at reglerne for flytgodtgørelse er ændret, således at godtgørelsen ved fraflytning er beregnet på baggrund af 1 års boligbidrag mod tidligere et halvt års bidrag. Dels at der er indgået nye og dyrere aftaler for levering af præstekjoler.

Fællesfondens *udgifter til IT* er steget til 85 mio. kr. fra 83,5 mio. kr..

Stiftsadministrationerne har haft en stigning i udgifterne på 1,3 mio. kr., hvilket er 1 mio. kr. mindre end budgetteret. Stigningen inkluderer 0,4 mio. vedrørende kur-

susudgifter for præster, der ikke indgik i stiftsadministrationens andel af regnskabet i 2004.

Fællesfondens *tilskud til nedsættelse af den kirkelige ligning* i kommuner, hvor ligningsbeløbet er særligt stort i forhold til den skattepligtige indkomst, er steget med 0,6 mio. kr. i forhold til 2004. Dette repræsenterer dog i forhold til det budgetterede beløb en mindreudgift på 5,4 mio. kr. Denne besparelse skyldes, at der på grund af den forventede merudgift til forsikringsordningen kun i to tilfælde er blevet udmøntet ekstraordinære tilskud.

Fællesfonden afholder eventuelle kurstab og modtager eventuelle overskydende kursgevinster, ud over de 4 % i rente, som udbetales til kirkekasserne af kirkekapitalerne. Denne rente er pr. 1. januar 2006 sat ned til 3 %. Indtægten fra Fællesfondens *finansielle poster* var relativt stabile på 20,2 mio. kr. med en vækst på 1 mio. kr. i forhold til 2004. Dette var 0,4 mio. kr. mindre end budgetteret.

Balancen

Fællesfondens samlede aktiver udgjorde pr. 31. december 2005 270,8 mio. kr. mod 265,1 mio. kr. ultimo 2004.

Omsætningsaktiver udgør 123,2 mio. kr. mod 111,8 mio. kr. i 2004. Heraf udgør periodeafgrænsninger, hovedsageligt omfattende diverse forudbetalinger, 29,6 mio. kr. IT-kontorets varelager var på 0,6 mio. kr. Det omfatter indkøbt IT-udstyr til videresalg samt til eget forbrug. Fællesfondens likvide midler er på 27,9 mio. kr. Det er 27,7 mio. kr. mindre end ultimo 2004. Faldet skyldes indfrielse af en række lån i stiftsmidlerne. Diverse restancer og tilgodehavender udgør 65,1 mio. kr. og er steget fra 19,5 mio. kr. ultimo 2004. Dette skyldes blandt andet ændret periodisering af betaling af tilgodehavende renter.

Anlægsaktiver er på 147,6 mio. kr. mod 153,3 mio. kr. i 2004. Af anlægsaktiverne udgør *fællesfondens ejendomme* 109,1 mio. kr. mod 92,7 mio. kr. i 2004. Stigningen skyldes den generelle værdistigning ifølge den offentlige ejendomsvurdering samt primoregulering, da en række ejendomme er optaget i regnskabet primo 2005.

Leasede IT aktiver er opgjort med grundlag i de resterende udestående ultimo 2005. Restforpligtelsen er beregnet til at udgøre i alt 33,4 mio. kr.

Fællesfondens *kortfristede gæld* udgør pr. 31. december 2005 186,2 mio. kr., mod 79,8 mio. kr. i 2004. Heraf udgør *periodeafgrænsninger* 44,2 mio. kr. Periodeafgrænsningerne består hovedsageligt af forudbetalt landskirkeskat og forudbetaling af statens andel (40 %) af løn til præsterne.

I forhold til 2004 optræder der 3 nye poster på balancen (jf. den ændrede regnskabspraksis).

Skyldige feriepenge og skyldigt *over- / merarbejde* er optaget på regnskabet og er opført med henholdsvis 84,7 og 0,1 mio. kr. på balancen.

Anden kortfristet gæld er separat udskilt og opgjort til 29,8 mio. kr.

Den *langfristede gæld* udgør pr. 31. december 2005 83,9 mio. kr. mod 152,2 mio. kr. ultimo 2004. Gælden er nedbragt ved delvis indfrielse af fællesfondens lån i stiftsmidlerne.

Af den langfristede gæld udgør fællesfondens *lån i stiftsmidlerne* 52 mio. kr. mod 94,2 mio. kr. ultimo 2004. Af fællesfondens gæld til stiftsmidlerne udgør fællesfondens lån i stiftsmidlerne i Viborg stift 36,7 mio. kr. Gældens hovedstol var oprindeligt 55 mio. kr. og blev optaget i 2001 med en løbetid på 9 år. Gælden forrentes med 4% p.a., jf. § 10, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 971 af 2. december 2003 om bestyrelse af kirkernes og præsteembedernes kapitaler. Gælden afdrages lineært med 6,1 mio. kr. årligt.

Fællesfondens øvrige gæld til stiftsmidlerne består af stifternes lån fra stiftsmidlerne på 15,4 mio. kr. Lånene vedrører til dels langfristede lån til finansiering af bygningsrenovering samt kortfristede likviditetslån. Ultimo 2004 var gælden 12,4 mio. kr.

Restgælden på leasingforpligtelsen vedrørende IT er beregnet til 33,4 mio. kr.

Hensættelser er udskilt fra gæld og separat opført på balancen. Den samlede hensættelse er på 53,3 mio. i 2005 kr. mod 37,2 mio. kr. i 2004. Heraf udgør *forsikringshensættelser* 52,4 mio. kr. mod 35,0 mio. kr. ultimo 2004.

I 2004 blev der hensat 2,2 mio. kr. til at imødegå allerede bevilgede, men endnu ikke udbetalte tilsagn om støtte til projekter med et kirkeligt formål fra reservefonden og kirkeministerens rådighedssum. 1 mio. kr. reterer fortsat til udbetaling af dette beløb.

Egenkapitalen er pr. 31. december 2005 negativ med 54,1 mio. kr. Den 31. december 2004 var egenkapitalen negativ med 4,1 mio. kr. Årets resultat har haft en mindre, negativ påvirkning (-4,5 mio. kr.) på egenkapitalen, men den primære årsag til ændringen af egenkapitalen er, at skyldige feriepenge er optaget på balancen. Feriepengene medførte en negativ primopostering på 80,9 mio. kr. Denne post blev delvis opvejet ved en positiv postering på 19 mio. kr. på grund af ændret periodisering af renteindtægter. Mindre poster vedrørende mer- / overarbejde (-0,1 mio. kr.) og aktivering af mindre aktiver (0,2 mio. kr.) indgik også i korrektionerne primo 2005, der samlet reducerede egenkapitalen med 61,9 mio. kr.. Opskrivningen af værdien af fællesfondens ejendomme (16,4 mio. kr.) udgør den sidste post i den samlede ændring af egenkapitalen.

Forventninger til 2006

Budgettet for 2006 er i hovedsagen fastsat som en pris- og løntals-regulering af budgettallene for 2005.

Der er budgetteret med et positivt driftsresultat på 71,9 mio. kr., mens resultat før finansielle poster er budgetteret til -18,4 mio. kr., da der er budgetteret med 90,3 mio. kr. til udligning. Det negative resultat før finansielle poster opvejes af finansielle indtægter, der er budgetteret til 28,4 mio. kr., og årets resultat er budgetteret til 10,0 mio. kr.

Forudsætningerne i budgettet kan sandsynligvis ikke indfries. De finansielle indtægter må forventes at blive betydeligt lavere end budgetteret på grund af en for obligationsindtægterne negativ udvikling.

Ændringer i 2007

Fra 2007 vil der for Fællesfondens vedkommende være en række ændringer i strukturen for indtægter og udgifter. Disse ændringer er en følge af lov nr. 210 af 20. marts 2006 om ændring af lov om Folkekirkens økonomi.

Fra 1. januar 2007 vil afkastet af de lokale kirkelige kapitaler, der bestyres af stiftsøvrighederne, fuldt ud tilfalde de lokale kasser.

Der indføres et pensionsbidrag for tjenestemandssatte kirkefunktionærer til dækning af den fremtidige pensionsforpligtelse. Indbetaling af pensionsbidraget vil blive opkrævet direkte af de lokale kasser. Pensionsforpligtelsen har indtil videre været fuldt oppebåret af fællesfonden.

Udgifterne til Fællesfondens Forsikringsordning vil fra 2007 blive finansieret af dens brugere. De lokale kasser vil derfor skulle indbetale et bidrag til at dække omkostninger ved forsikringsordningen.

De lokale kasser vil blive kompenseret for de ovenfor beskrevne udgifter. Dette vil ske til dels ved den beskrevne ændring i forvaltning af kirkekapitalerne. Yderligere er der indført et generelt tilskud på 75 mio. kr. (2005-priser) til de lokale kasser. Samtidig vil landskirkeskatten for 2007 blive permanent nedsat med 26,9 mio. kr. (2005-priser), hvilket muliggør, at den lokale kirkeskat kan hæves uden at den samlede kirkeskat ændres.

Endeligt er der indført en bestemmelse om, at fællesfonden fremover ikke kan budgettere med et underskud.

Udgifter til præster og provster

Løn til folkekirkens præster og provster er den største post på fællesfondens budget. Den udgjorde 495,6 mio. kr. i 2005. Hertil kommer forskellige godtgørelser, som betyder, at fællesfondens samlede udgifter til præster og provster var 528,2 mio. kr. i 2005 (Tabel 4-1).

Der var i 2005 i alt normeret 2.010,8 præstestillinger i folkekirken (omregnet til årsværk). Det var 13,5 stillinger flere end i 2004. Det faktiske antal stillinger, der blev brugt, var 1.986,25. Det var godt 1 årsværk mindre end i 2004.

Langt de fleste præstestillinger finansieres delvis af staten og delvis af fællesfonden. Det drejer sig om almindelige stillinger som sognepræster, provster og overenskomstansatte sognepræster. Staten betaler 40 %, og fællesfonden betaler 60 % af lønnen til disse stillinger.

Fællesfonden betaler hele lønnen til stillinger som specialpræst.

Antallet af præstestillinger er i løbet af 1980'erne og 1990'erne blevet forøget med ca. 200. Det er delvis blevet finansieret ved øgede bevillinger fra staten på finansloven og delvis ved ændring af forholdet mellem de dele af præstelønninger, som betales af henholdsvis staten og folkekirken (byrdefordelingen).

Kirkeministeren besluttede i 2004 at forøge fællesfondens bevilling til finansiering af specialpræstestillinger med virkning fra 2005. Det har imidlertid ikke været muligt at besætte alle specialpræstestillinger i 2005. Derfor har forbruget på denne post været mindre end budgetteret.

Kirkeministeriet fordeler de samlede bevillinger til præstestillinger mellem de enkelte stifter. Fordeling og omfordeling af præstestillinger inden for det enkelte stift er biskoppens ansvar efter bemyndigelse fra Kirkeministeriet. Det forudsættes, at biskoppen forhandler ændringer i fordelingen med de berørte menighedsråd.

Det bemærkes, at 11 mio. kr. er udbetalt af de særlige feriedage. Dette svarer til, at 3 af 5 feriedage ikke bliver afholdt som ferie af præsterne og provsterne, men i stedet bliver udbetalt som løn.

Overgangen til et fuldt omkostningsbaseret regnskab har medført, at ændringen i feriepengeforpligtelsen optages som en udgift på regnskabet. En udgift på 3,8 mio. kr. indgår derfor i regnskabet for 2005. Denne udgift indgik ikke i budgettet.

Tabel 4-1: Udgifter til folkekirkens præster og provster	Regnskab 2003	Regnskab 2004	Budget 2005	Regnskab 2005	Afvigelse i forhold til budget
Løn, præster/provster mv. ¹	430.752	432.061	448.279	442.451	-1,3%
Løn, specialpræster	29.749	31.727	37.309	33.280	-10,8%
Barselsfonden	7.022	7.925	5.500	4.955	-9,9%
Særlige feriedage	0	10.686	7.130	11.045	54,9%
Feriepengeregulering	-	-	-	3.842	-
Lønudgifter i alt	467.523	482.399	498.218	495.574	-0,5%
Godtgørelser	28.844	29.429	28.000	32.641	16,6%
Udgifter i alt	496.368	511.828	526.218	528.215	0,4%

1: Løn til præster og provster inkluderer kursusudgifter i 2003 og 2004, men dette beløb indgår under stiftsadministrationer for 2005

Almindelige præstestillinger

Der var i 2005 i alt normeret 1.910,9 almindelige præstestillinger i folkekirken (omregnet i årsværk). Antallet af normerede stillinger var det samme som i 2004. Det faktiske antal årsværk, der blev brugt i 2005, var 1.899,3. Det var knap 6 årsværk mindre end i 2004.

Der er dog desuden anvendt i alt knap 24 årsværk til dækning af bl.a. forskellige typer af orlov.

Ca. 1.800 af de almindelige præstestillingerne er tjestemandsansatte sognepræster og provster. Godt 100 stillinger er overenskomstansatte sognepræster.

Disse stillinger har en mere midlertidig karakter og er ofte deltidsstillinger.

111 af sognepræsterne er samtidig provster. En provst har, udover arbejdet som sognepræst, administrative myndighedsopgaver og fungerer som gejstligt mellemtilsyn på vegne af biskoppen.

I de nævnte tal indgår 21 præstestillinger på Færøerne. Præste- og kateketstillinger på Grønland indgår derimod ikke, da Kirken i Grønland både lovgivningsmæssigt og økonomisk hører under Grønlands Hjemmestyre.

Specialpræster

Der var i 2005 normeret 99,91 stillinger som specialpræst i folkekirken (omregnet i årsværk). Det var 13,5 stillinger flere end i 2004. Forøgelsen i antallet af normerede stillinger som specialpræst skyldes, at kirkeministeren i 2004 besluttede at øge bevillingen til disse stillinger. Det er imidlertid ikke alle stillinger som specialpræst, der har været besat i hele 2005. Derfor er det faktiske forbrug af disse stillinger kun steget fra 83,61 i 2004 til 87,22 i 2005.

De fleste specialpræster er ansat til at betjene mennesker på større institutioner eller til at betjene særlige menigheder eller grupper af personer. Nogle stillinger som specialpræst er desuden oprettet med henblik på løsning af særlige opgaver uden for sognemenighederne, bl.a. bistand for biskoppen i nyreligiøse spørgsmål og relationer til indvandrere samt til udvikling af og vejledning om kirkelig undervisning og til drift af stiftscentraler for materiale til kristendomsundervisning.

Stillinger som specialpræst aflønnes som hovedregel på linie med almindelige sognepræstestillinger.

En deltidsstilling som specialpræst kan være kombineret med en deltidsstilling som sognepræst.

De væsentligste af stillingerne som specialpræst er beskrevet i det følgende.

Præster ved institutioner

Som hovedregel bliver patienter på sygehuse, indsatte i fængsler og arresthuse samt beboere på plejehjem og andre institutioner betjent af præsten i det sogn, hvor institutionen er beliggende. Ved nogle institutioner bliver den præstelige betjening varetaget i fællesskab af flere sognepræster i området. Det sker inden for den rådighedsordning, som næsten alle præster er med i.

I løbet af de seneste årtier er der imidlertid, især på sygehusområdet, etableret væsentligt større institutioner end tidligere. Som konsekvens af det er der blevet oprettet stillinger som specialpræst, der er forpligtet til at betjene en enkelt institution.

På landsplan er der således ca. 50 sygehuspræster med varierende beskæftigelsesgrad.

En sygehuspræsts arbejde er at betjene sygehuset ved afholdelse af gudstjenester, kirkelige handlinger som nøddåb, nødv vielse, vielse og begravelse. Derudover er sygehuspræsterne til rådighed for patienter og sygehusenes personale med samtaler og sjælesorg.

Ved de større fængsler er ansat særlige fængselspræster. Der er ved åbne anstalter ca. 10 fængselspræster, som er ansat af Kirkeministeriet og lønnet af fællesfonden. 7 præster ved lukkede fængsler er ansat og aflønnet af Direktoratet for Kriminalforsorgen under Justitsministeriet, men med sædvanligt gejstligt tilsyn af biskoppen.

Fængselspræstens arbejde består i at betjene de indsatte i fængslerne såvel ved gudstjenester og kirkelige handlinger som ved sjælesorg og samtaler i øvrigt.

Præster for særlige menigheder eller grupper

På landsplan er der 6 fuldtidsansatte døvepræster. De betjener døvemenighederne i København (som også omfatter Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm), Nordjylland, Midtjylland samt Sønderjylland og Fyn.

Der er ansat 2 landsdelspræster for hørehæmmede (tunghørepræster), der betjener henholdsvis området øst og området vest for Storebælt. Tunghørepræsterne holder gudstjenester for hørehæmmede og bistår ved mødevirksomhed, studiekredse o.l. for denne gruppe.

Der er på landsplan 11 stillinger som studenterpræst. Stillingerne er for de flestes vedkommende delt mellem sognepræstetjeneste i et sogn i nærheden af uddannelsesinstitutionen og en kvotebeskæftigelse ved institutionen.

Stillingerne findes ved: Københavns Universitet (2), Århus Universitet (2), Syddansk Universitet (Odense), Aalborg Universitet (2), Danmarks Tekniske Universitet, Panum (København), Syraske (Sygepleje- og radiografskolen i Herlev) og Roskilde Universitets Center.

Præstestillingerne i de enkelte stifter

Kirkeministeriet fordeler det samlede antal præstestillinger, som er til rådighed, mellem stifterne. Hvert stift får årligt tildelt en andel af den samlede bevilling til præsteløn, som svarer til stiftets andel af det samlede antal stillinger.

Fordelingen af præstestillingerne mellem de enkelte stifter fremgår af tabel 4-2. Tabellen viser både fordelingen af det normerede antal stillinger og det antal årsværk, som blev anvendt i de enkelte stifter i både 2005 og 2004.

Inden for hvert stift er det biskoppen, som efter bemyndigelse fra Kirkeministeriet har ansvaret for fordeling og omfordeling af præstestillingerne. Det er en forudsætning, at biskoppen skal forhandle eventuelle ændringer i fordelingen eller placeringen af præstestillinger med menighedsrådene i det eller de sogne, som vil blive berørt af ændringerne.

Stiftsadministrationerne fungerer som lønmyndighed for præsterne.

Tabel 4-2: Antal præstestillinger pr. 1. januar i hvert stift	2005					
	<i>mindre tal i kursiv vedrører 2004</i>					
	Antal normerede årsværk			Antal anvendte årsværk		
	Sognepræst	Special- præst	I alt	Sognepræst	Special- præst	I alt
Københavns stift	193,00	21,50	214,50	192,52	20,48	213,00
	<i>193,00</i>	<i>21,00</i>	<i>214,00</i>	<i>190,48</i>	<i>20,83</i>	<i>211,31</i>
Helsingør stift	250,15	17,25	267,40	250,55	12,96	263,51
	<i>249,65</i>	<i>11,75</i>	<i>261,40</i>	<i>252,73</i>	<i>10,05</i>	<i>262,78</i>
Roskilde stift	237,35	11,75	249,10	235,85	7,75	243,60
	<i>237,35</i>	<i>7,75</i>	<i>245,10</i>	<i>237,35</i>	<i>7,75</i>	<i>245,10</i>
Lolland-Falsters stift	63,35	0,65	64,00	60,70	0,65	61,35
	<i>63,35</i>	<i>0,65</i>	<i>64,00</i>	<i>64,07</i>	<i>0,67</i>	<i>64,74</i>
Fyens stift	179,85	7,15	187,00	178,60	6,07	184,67
	<i>179,85</i>	<i>6,65</i>	<i>186,50</i>	<i>176,51</i>	<i>6,78</i>	<i>183,29</i>
Aalborg stift	212,78	9,32	222,10	212,16	8,54	220,70
	<i>212,78</i>	<i>8,82</i>	<i>221,60</i>	<i>207,58</i>	<i>7,74</i>	<i>215,32</i>
Viborg stift	166,60	6,20	172,80	166,68	5,83	172,51
	<i>166,60</i>	<i>5,70</i>	<i>172,30</i>	<i>170,14</i>	<i>5,78</i>	<i>175,92</i>
Århus stift	259,29	14,61	273,90	259,00	14,32	273,32
	<i>259,29</i>	<i>14,11</i>	<i>273,40</i>	<i>260,59</i>	<i>14,11</i>	<i>274,70</i>
Ribe stift	165,40	2,50	167,90	161,93	2,00	163,93
	<i>165,40</i>	<i>2,00</i>	<i>167,40</i>	<i>163,95</i>	<i>2,00</i>	<i>165,95</i>
Haderslev stift	162,02	8,08	170,10	160,27	7,72	167,99
	<i>162,52</i>	<i>7,08</i>	<i>169,60</i>	<i>160,83</i>	<i>7,00</i>	<i>167,83</i>
Færøernes stift	21,10	0,90	22,00	20,77	0,90	21,67
	<i>21,10</i>	<i>0,90</i>	<i>22,00</i>	<i>21,10</i>	<i>0,90</i>	<i>22,00</i>
I alt 2005	1910,89	99,91	2010,80	1899,03	87,22	1986,25
I alt 2004	1.910,89	86,41	1.997,30	1.905,33	83,61	1.988,94

Til de årsværk, som ifølge tabellen ovenfor er blevet anvendt i 2005, skal der lægges årsværk, der er brugt til ansættelse af vikarer i forbindelse med barsel, studieorlov, længerevarende sygdom og forældreorlov.

Der er desuden anvendt nogle ressourcer i forbindelse med vikarer, der er ansat med refusion, samt emeriti.

Det drejer sig om i alt 23,88 årsværk. Fordelingen fremgår af tabel 4-3).

Tabel 4-3: Anvendte årsværk	2005
Barsel	14,42
Studieorlov	2,58
Længerevarende sygdom	1,33
Forældreorlov	1,74
Vikarer med refusion	3,32
Emeriti	0,49
I alt	23,88

Godtgørelser til præster

Fællesfonden afholder udover en del af lønnen til provster og præster også en række godtgørelser, som præster får til at dække udgifter i forbindelse med den gejstlige betjening, samt nogle andre bidrag.

De samlede udgifter til disse godtgørelser m.v. udgjorde 32,6 mio. kr. i 2005. (Tabel 4-4). Dette er en forøgelse i forhold til 2004 på 3,2 mio. kr.. Forøgelsen skyldes til dels, at reglerne for flyttegodtgørelse er ændret. Godtgørelsen ved fraflytning beregnes nu på baggrund af 1 års boligbidrag mod tidligere et halvt års bidrag.

En anden årsag til forøgelse af udgifterne til godtgørelser, at der er indgået nye aftaler med leverandørerne af præstekjoler, hvilket har medført en udgiftsforhøjelse.

Tabel 4-4: Godtgørelser (t. kr.)	2003	2004	2005
Befordringsgodtgørelse	18.467	18.220	18.565
Tjenestedragt (præstekjole)	3.705	4.042	6.202
AER og AES bidrag	2.859	2.878	3.359
Flyttegodtgørelser	2.046	2.525	3.700
Andre godtgørelser	1.767	1.764	815
I alt	28.844	29.429	32.641

Pensioner til kirkefunktionærer

Fællesfonden betaler pension til tidligere tjenestemandsansatte kirke- og kirkegårdsfunktionærer og deres efterlevende. Fællesfonden betaler desuden pension til tidligere tjenestemænd i stiftsadministrationerne.

Pension til biskopper, provster og præster afholdes derimod af statskassen under Finanslovens § 36.

Fællesfonden betaler endvidere i medfør af § 24 i lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. understøttelse til en række tidligere ansatte i folkekirken, som ikke har været pensionssikret.

Tabel 5-1 viser udgifterne til pensioner og understøttelser i 2005 samt udviklingen i denne udgiftspost i årene 2003-2005. Den samlede udbetaling til pensioner stiger forholdsmæssigt mere end både udviklingen i antallet af pensionister samt den generelle lønudvikling. Dette skyldes, at de nye pensionister på det tidspunkt, hvor de bliver pensioneret har en højere lønmæssig indplacering eller anciennitet end dem, der har været på pension i nogle år. Det betyder en større pensionsudgift for fællesfonden, da pensionens størrelse er afhængig af den pensionsberettigede løn på pensioneringstidspunktet.

Desuden vises i tabel 5-2 antallet af modtagere af pension eller understøttelse og i tabel 5-3 antallet af

nuværende tjenestemandsansatte kirkefunktionærer og stiftsmedarbejdere.

Tjenestemandsansatte kirke- og kirkegårdsfunktionærer aflønnes af de lokale kirkelige kasser. De har imidlertid aldrig skulle indbetale pensionsbidrag. Der har heller ikke på anden måde været hensat midler til at dække pensionsforpligtelsen for tjenestemandsansatte kirke- og kirkegårdsfunktionærer eller tjenestemandsansatte medarbejdere i stiftsadministrationerne. Pensionsudbetalingen er derfor afholdt af fællesfondens løbende driftsmidler.

Den optjente pensionsforpligtelse vedrørende de nuværende tjenestemænd er ved en aktuarberegning i 2005 opgjort til 1,8 mia. kr. Fra den 1. januar 2005 bliver der ikke ansat nye tjenestemænd for hvilke fællesfonden har en pensionsmæssig forpligtelse (enkelte undtagelser kan forekomme ved ansættelse af personale fra andre tjenestemandstillinger).

Kirkeministeren fremsatte i efteråret 2005 en række forslag til ændringer i lov om folkekirkens økonomi, som blev vedtaget af Folketinget i foråret 2006. Ændringerne indebærer bl.a., at der fra 1. januar 2007 af de lokale kirkelige kasser skal indbetales pensionsbidrag for nuværende, tjenestemandsansatte kirke- og kirkegårdsfunktionærer.

Tabel 5-1: Pensioner og understøttelser (t. kr.)	Regnskab 2003	Regnskab 2004	Budget 2005	Regnskab 2005	Afvigelse i forhold til budget
Udgift	61.873	65.319	67.775	69.596	2,7%

Tabel 5-2: Modtagere af pension eller understøttelse	2004		2005	
	Pensionister	Modtagere af understøttelse	Pensionister	Modtagere af understøttelse
Københavns stift	171	22	172	22
Helsingør stift	138	76	133	78
Roskilde stift	80	69	84	69
Lolland-Falster stift	14	24	15	25
Fyens stift	49	56	49	56
Aalborg stift	65	64	67	66
Viborg stift	49	66	49	67
Århus stift	107	72	103	71
Ribe stift	46	86	41	90
Haderslev stift	65	91	64	92
I alt	784	626	777	636

Tabel 5-3: Antal tjenstemandsansatte kirkefunktionærer og stiftsmedarbejdere	2004	2005
Københavns stift	246	246
Helsingør stift	250	251
Roskilde stift	180	180
Lolland-Falster stift	38	38
Fyens stift	128	128
Aalborg stift	165	165
Viborg stift	120	120
Århus stift	212	224
Ribe stift	137	137
Haderslev stift	180	180
I alt	1.656	1.669

Stiftsadministrationerne

Folkekirken er inddelt i 10 stifter i Danmark. Færøernes Stift og Kirken i Grønland er også dele af den danske folkekirke. De styres og finansieres imidlertid efter særlige regler og indgår derfor ikke i den følgende beskrivelse.

Biskoppen er den øverste myndighed i gejstlige anliggender i hvert stift. Stiftamtmanden og biskoppen udgør i fællesskab stiftsøvrigheden, der har ansvaret for øvrige sager under stiftsadministrationerne, herunder for den overordnede ledelse af stiftsadministrationen.

Den daglige ledelse af stiftsadministrationerne varetages af en stiftskontorchef.

Stiftsadministrationerne finansieres af fællesfonden.

De 10 stiftsadministrationer havde i 2005 tilsammen et budget på 64,9 mio. kr. De har tilsammen brugt ca. 1 mio. kr. mindre end budgetteret. (tabel 6-1).

Stifterne har tilsammen fået tilladelse til at videreføre 1,9 mio. kr. til 2006. Dette beløb inkluderer også en del af den overførte bevilling fra 2004 på 1,1 mio. kr.

Tabel 6-1: Stiftsadministrationers udgifter (t. kr.)	Regnskab 2003	Regnskab 2004	Budget 2005¹	Regnskab 2005	Afvigelse i forhold til budget
Løn	40.675	41.473		42.385	-
Drift ²	17.497	18.709		18.828	-
Institutioner	2.534	2.340		2.656	-
Anlæg	0	0		0	-
I alt	60.706	62.522	64.912	63.869	-1,6%

¹ Stiftsadministrationerne kan disponere mellem de forskellige formål indenfor den udmeldte ramme. Derfor er budgettet ikke specificeret på de forskellige formål.

² Udgift inkluderer kursusudgifter på 0,4 mio. kr. til præster og provster i 2005. Denne udgift indgik ikke i regnskab 2003 og 2004

Stiftsadministrationen skal dels bistå biskoppen i varetagelsen af de opgaver, som følger af biskoppens stilling som øverste gejstlige myndighed i stiftet. Stiftsadministrationen skal desuden varetage de forskellige opgaver, som stiftsøvrigheden har ansvaret for.

Biskoppen er ansvarlig for forbruget af bevillingen til præstelønninger inden for stiftet. Biskoppen træffer bl.a. afgørelse om vikarbetingning under sygdom og ved ledighed. Biskoppen afgiver indstilling til Kirkeministeriet om oprettelse og nedlæggelse af præste- og provstestillinger og andre ændringer i pastorats- eller sognestrukturen. I praksis sker dette altid efter forhandling med menighedsrådene.

Biskoppen leder ansættelsesproceduren ved præsteansættelser og ordinerer nye præster. Biskoppen er tilsynsførende med præsters og provsters tjenstlige forhold.

I foråret 2005 blev proceduren i forbindelse med opslag af ledige præstestillinger ændret, således at det er biskoppen, der med bistand af stiftsadministrationen står for opslag af stillingerne. Det var tidligere Kirkeministeriets opgave. Ansøgninger til ledige præstestillinger skal heller ikke længere sendes via Kirkeministeriet. De sendes i stedet direkte til biskoppen i det pågældende stift. Biskoppen og stiftsadministrationen har samtidig overtaget det administrative arbejde, der dels er forbundet med kontrol af, om ansøgere opfylder ansættelsesvilkårene, dels er forbundet med udarbejdelsen af ansættelsesbreve m.v.

Stiftsøvrigheden fører tilsyn med menighedsrådenes forvaltning af kirker og kirkegårde, præsteboliger og præstegårde, og visse dispositioner forudsætter stiftsøvrighedens tilladelse. Stiftsadministrationen fungerer også som konsulent eller servicebureau for menighedsrådene i en række sager. Stiftsøvrigheden varetager en række opgaver i sager om vurdering af og ansættelse i kirkefunktionærstillinger. Man er lønservicebureau for de fleste menighedsråd via administrationen af Folkekirkens Lønservice (FLØS).

Stiftsøvrigheden forvalter også kirkernes og præsteembedernes kapitaler på 3,7 mia. kr. og træffer afgørelse om anbringelse og udlån af kapitalerne. Kirkernes kapitaler, der udgør ca. 3,4 mia. kr., hidrører hovedsageligt fra forudbetalinger for vedligeholdelse af gravsteder.

Stifterne har fordelt deres ressourceforbrug i årsværk på følgende sagstyper:

- Amanuensisfunktionen, dvs. juridisk rådgivning for biskoppen.
- Økonomiforvaltning, herunder kapitalforvaltning, lånesagsadministration, bogholderi og forvaltning af gravstedslegater
- Byggesager vedrørende kirker, præstegårde og sognegårde
- Tilsyns- og godkendelsessager vedrørende kirker og kirkegårde, herunder i relation til planlovgivningen

- Sager om løn- og ansættelsesvilkår for kirke- og kirkegårdsfunktionærer samt FLØS
- Rådgivning af stiftets menighedsråd og provstiudvalg
- Sekretariatsopgaver for stiftsudvalg m.v.
- Personaleforvaltning (stiftsadministrationens)
- Stiftsøvrighedens drift
- Præsteansættelser og lønforvaltning
- Tjenestemandspensioner

Tallene er en skønsmæssig fordeling af personaleforbruget. Dette kan være en af forklaringerne på stifternes forskellige forbrug af ressourcer på de enkelte sagstyper. En anden og væsentligere forklaring er dog de forskelle, der er i stifternes sammensætning og geografi, herunder antallet af provstier, sogne, kirker og præster.

De tre sagstyper, som lægger beslag på flest ressourcer, er økonomiforvaltning, rådgivning af menighedsråd og provstiudvalg samt præsteansættelse og forvaltning af løn m.v. til præster.

Tabel 6-2 viser hvert stifts personaleforbrug i 2005 fordelt på de forskellige sagstyper.

Tabel 6-2: Personaleforbruget i stifterne 2005	København	Helsingør	Roskilde	Lolland-Falster	Fyen	Aalborg	Viborg	Århus	Ribe	Haderslev	I alt
Amanuensisfunktioneren	0,50	2,00	1,75	0,52	0,73	1,69	0,50	0,21	1,05	0,64	9,59
Økonomiforvaltning, herunder kapitalforvaltning	2,60	1,60	2,00	1,30	1,17	2,23	2,07	2,41	2,31	3,20	20,89
Byggesager vedr. kirker, præstegårde og sognegårde m.v.	0,40	0,80 ¹	0,50	0,30	0,50	0,14	0,05	1,50	0,49	1,05	5,73
Tilsyn og godkendelse vedr. kirker og kirkegårde	0,50	0,00	0,75	0,08	0,33	1,07	0,50	0,45	0,07	0,65	4,40
Løn- og ansættelsesvilkår for kirke- og kirkegårdsfunktionærer	1,75	1,25	2,00	0,90	1,30	1,92	1,78	2,03	1,21	0,80	14,94
Rådgivning af menighedsråd og provstiudvalg	0,70	1,50	2,00	2,00	2,78	1,98	1,69	2,22	1,02	1,47	17,36
Sekretariat for stiftsudvalg m.v.	0,40	0,50	1,25	0,75	0,33	0,38	0,40	1,65	0,39	0,15	6,20
Personalesager	0,10	0,30	0,25	0,05	0,12	0,11	0,18	0,20	0,63	0,28	2,22
Stiftsøvrighedens drift	2,00	1,25	0,50	1,00	0,56	2,53	1,86	0,91	0,78	1,97	13,36
Præsteansættelser og forvaltning af løn m.v. til præster	1,75	2,75	2,50	0,70	1,48	1,07	1,43	1,92	1,49	1,00	16,09
Tjenestemandspensioner	0,10	0,05	0,00	0,00	0,03	0,06	0,05	0,02	0,18	0,10	0,59
Antal forbrugte årsværk	10,80	12,00	13,50	7,60	9,33	13,18	10,51	13,52	9,62	11,31	111,37

¹ Indeholder tilsyn og godkendelse vedrørende kirker og kirkegårde

Folkekirkens IT

Fællesfonden finansierer udvikling og drift af Kirkenettet, der er folkekirkens fælles IT-løsning.

IT-strategi-2000 blev i januar 2005 afløst af en ny IT-strategi, som er et resultat af den af ministeren nedsatte styregruppe. IT-strategi-2005 kan ses på km.dk.

Digital forvaltning har præget 2005. Fra starten af året blev forberedelserne til eDag2 afrundet med en beslutning om, at folkekirken som helhed skulle være digital fra udgangen af 2006. På eDag2 blev provstier, stifter og Kirkeministeriet erklæret eDag-parate. Samtidig blev der taget en løsning i brug, der gør det muligt for menighedsrådene at tilmelde sig brugen af sikker e-post.

I 2004 blev der indledt forsøg med et intranet i to stifter samt Kirkeministeriet. Det førte i 2005 til, at 8 af 10 stifter tog intranettet i anvendelse.

Med intranettet er der udviklet et system, der hænger sammen med menighedsrådenes it-skrivebord. Dermed er der etableret en elektronisk informationskanal fra ministeriet og stifterne til provstier, præster og menighedsråd.

Frem til udgangen af 2006, hvor "papirinformation" ophører, arbejdes der med at få alle menighedsråd til at tilmelde sig e-post og tage it-skrivebordet, der er udviklet i samarbejde med Landsforeningen af Menighedsråd, i brug.

På økonomiområdet blev eFaktura taget i brug.

På lønområdet blev en omlægning af FLØS afsluttet med, at administrationen af kirkefunktionærernes pensionsoptjening bliver varetaget af pensionsberegningssystemet Pensab. Efter en fuldstændig gennemgang af alle ansættelsesforhold blev "optjening i Pensab" sat i drift fra 1. juli 2005.

Efter vedtagelsen af en ny navnelov i juni 2005 blev der igangsat et projekt med det formål at gøre DNK og ministerialbogsførerne klar til navnelovens ikrafttræden 1. april 2006.

Ændringerne i navneloven har været koordineret med udviklingen af selvbetjeningsløsninger med blandt andet elektronisk fødselsanmeldelse og digital signatur. Frem til 1. april 2006 har der været arbejdet med klarlægning af personregistrering.dk, der er et nyt websted med alle blanketter til civilregistrering og navneændring, og som fra starten af 2007 giver mulighed for fuld elektronisk indberetning.

Kirkeministeriets hjemmeside er i 2005 redesignet og ny-programmeret i "open source" værktøjer.

Fra efteråret 2005 har der efter indstilling fra biskopperne været arbejdet på at koordinere "folkekirken på nettet". Det har betydet, at IT-Kontoret er gået ind i en frugtbar dialog med folkekirken.dk. Planer om udvikling af et intranet for præster er resultat af dette og er klar til at blive påbegyndt i et samarbejde med udvalgte provstier fra 3 stifter.

I løbet af 2005 er der foretaget en massiv udskiftning af udstyr, som på grund af foregående års økonomiske problemer havde fået forlænget sin "levetid". Det forventes, at udstyret i Kirkenettet fra udgangen af 2006 igen vil blive udskiftet efter en levetid på 4 år.

IT-områdets leasingforpligtelser er ved udgangen af regnskabsåret opgjort til i alt 33,4 mio. kr.

Af bevillingen vedrørende 2005, der inklusive overførte midler fra 2004 udgjorde 87,3 mio. kr., er der anvendt 85 mio. kr.

Af den uforbrugte bevilling er der overført 2,2 mio. kr. til 2006.

Tabel 7-1: Folkekirkens IT	2003	2004	2005
Aktiviteter			
Antal pc-arbejdspladser	2.598	2.750	2.900
Antal installationssteder	1.999	2.157	2.292
Antal brugere	3.097	3.378	3.483
- heraf DNK-brugere	1.980	2.444	2.883
Antal henvendelser til helpdesk	25.560	25.277	25.562
- heraf DNK-sager	8.115	8.525	6.936
Antal medarbejdere (årsværk)	17,5	18,8	21,7 ¹
Udgifter			
Lønninger (mio. kr.) ²	5,5	9,1	9,6
Fællesfondens samlede nettoudgifter (mio. kr.)	94,4	83,5	85,0

¹ Der er i 2005 hjemtaget driftsopgaver svarende til 3 årsværk

² IT-kontoret var indtil maj 2003 outsourcet

Uddannelsesinstitutionerne

Fællesfonden finansierer folkekirkens institutioner til uddannelse og efteruddannelse af præster. Fællesfonden finansierer delvis tre kirkemusikskoler. Fællesfonden finansierer også delvis uddannelse af

kordegne. Endelig dækker fællesfonden mindre udgifter i forbindelse med uddannelse af kirketjenere og gravere.

Uddannelse og efteruddannelse af præster

Folkekirkens institutioner til uddannelse og efteruddannelse af præster er Folkekirkens Institut for Præsteuddannelse, København og Århus, samt Teologisk Pædagogisk Center Løgumkloster.

Den overordnede ledelse af disse institutioner varetages af en bestyrelse, der er udpeget af kirkeministeren.

I 2005 var de samlede udgifter for institutionerne 24,3 mio. kr. Fordelingen af udgifterne mellem institutionerne fremgår af tabel 8-1.

Institutionerne varetager den folkekirkelige videre- og efteruddannelse af præster og undervisere m.m. og fungerer som folkekirkens videns-, rådgivnings- og udviklingscentre på praktisk-teologiske områder.

Institutionerne har forskningsforpligtelse, dels i traditionel forstand, dels som samordning og koordinering af praktisk-teologisk viden – ofte i samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner i og uden for folkekirken.

Uddannelserne koordineres gennem udveksling af lærere, årlige seminarer for alle fuldtidsansatte lærere, fælles idé-udvikling og administrativ tilpasning.

Folkekirkens Institut for Præsteuddannelse

Folkekirkens Institut for Præsteuddannelse består af to institutioner i henholdsvis København og Århus.

Institutionerne afholder årligt to *pastoralseminarier* og har ansvar for den *obligatoriske videreuddannelse* af nyansatte præster, samt for *obligatoriske introduktionskurser* for nyansatte provster.

Pastoralseminarierne er folkekirkens praktisk-teologiske uddannelse af kommende præster. Kurserne supplerer den teologiske kandidatuddannelse på universiteterne i København og Århus og er en forudsætning for ansættelse som præst i Folkekirken. Et kursus varer et semester. Som led i kurserne er de studerende i praktik hos sognepræster.

De obligatoriske efteruddannelseskurser er folkekirkens videreuddannelse af nyansatte præster. Præster skal i de første ansættelsesår følge i alt fire ugekurser, som tager udgangspunkt i præsternes konkrete arbejds- og samarbejdsopgaver.

Provstekurserne skal uddanne nyansatte provster i provstens administrative og ledelsesmæssige opgaver. Provsterne følger to ugekurser.

Videreuddannelseskurserne ledes fra instituttet i Kø-

benhavn i samarbejde med instituttet i Århus.

Det samlede fokus for Institut for Præsteuddannelse er at skabe sammenhæng i præstens arbejde og embede gennem undervisning, der giver praktisk-teologisk indsigt i de enkelte dele af præstens arbejde og samtidig udvikler sammenhængen imellem dem.

I de senere år har samarbejde, ledelse og konflikt-håndtering desuden fået et forøget fokus og er dermed også blevet en side af Institutets udadrettede rådgivnings- og udviklingsvirksomhed.

Medarbejdere har i 2005 undervist og ledet kurser ved TPC og for Københavns vedkommende medvirket til gennemførelse af et pastoralseminariekursus i Nuuk i foråret 2005 samt deltaget i ekstern undervisnings- og foredragsvirksomhed.

København

På Institutet i København er der ansat 1 rektor og 3 lektorer, hvoraf den ene halvt er knyttet til pastoralseminariekurset i Århus, men lønnes fuldt ud fra København. Der er desuden ansat 1 fuldmægtig og 1 assistent til administrative opgaver.

Rektor er desuden koordinator for de tre uddannelsesinstitutioner.

Undervisningen på pastoralseminariekurserne varetages af rektor og de fastansatte lektorer samt 12 faste timelærere. Undervisningen på efteruddannelsen og provstekurserne varetages ligeledes af rektor og de faste lektorer samt et stort antal gæstelærere.

Gennem koordination af undervisningen i Århus og København samt kontinuitet i den lærergruppe, kursisterne møder på pastoralseminariekurserne og efteruddannelsen, er det lykkedes at justere pastoralseminarieundervisningen ud fra yngre præsters vilkår og behov og at skabe en helhed mellem de to uddannelsesaktiviteter.

Pastoralseminarierne omfatter ca. 30 ugentlige undervisningstimer pr. kursist i 17 uger, inkl. sognepraktik. Der er ikke adgangsbegrænsning for teologiske kandidater. Derfor kan nogle hold blive meget store, hvilket kan medføre reduktion i den undervisning, kursisterne modtager. Antallet af studerende fremgår af tabel 8-2.

Efteruddannelseskurserne omfatter ca. 32 undervisningstimer pr. uge. Antallet af kurser varierer efter antallet af nyansatte præster. Holdstørrelsen varierer fra 19 til 37. Det tilstræbes, at et hold kursister følges ad igennem hele kursusforløbet, og at der er fast kursus-

Tabel 8-1: Regnskaber for instituti- onerne for uddannelse og efterud- danneelse af præster (i t. kr.)	FIP Pastoral- sem. og efter- udd. Kbh.	FIP Pastro- ralsem. Århus	Teologisk Pæda- gogisk Center Løgumkloster	Fællesudg. (ph.d.- stud.)	I alt
2005					
Fællesfondens tilskud	7.177	3.759	11.847	459	23.242
Tilskud, andet	0	394	39		433
Overført overskud	697	96	0		793
Øvrige indtægter	22	48	757		827
Indtægter i alt	7.896	4.297	12.643	459	25.295
Lønninger	2.999	1.962	5.697		10.658
Honorarer	1.569	1.314	1.378		4.261
Lønomsomkostninger i alt	4.568	3.276	7.075		14.919
Administrationsudgifter	364	179	617		1.160
Tjenesterejser	143	116	296		555
Anskaffelser	155	191	202		548
Leje, maskiner og inventar	3	1	39		43
Køb til videresalg	0	11	29		40
Administrationsudgifter i alt	665	498	1.183		2.346
Kursusvirksomhed	1.058	91	3.877		5.026
Ejendomme, lokaler og anlæg	600	213	423		1.236
Øvrige omkostninger	309	7	20		336
Fællesudgifter				459	459
Udgifter i alt	7.200	4.085	12.578	459	24.322
Driftsresultat før finansielle poster	696	212	65	0	973
Finansielle poster	-1	-13	-118		-132
Driftsresultat 2005	695	199	-53	0	841
2004					
Fællesfondens tilskud	6.967	3.649	11.500	750	22.866
Tilskud, andet	0	0	234		234
Overført overskud	349	83	175		607
Øvrige indtægter	228	68	1.102		1.398
Indtægter i alt	7.543	3.800	13.012	750	25.105
Lønninger	3.428	1.794	5.593		10.815
Honorarer	1.705	1.533	1.505		4.743
Lønomsomkostninger i alt	5.133	3.327	7.098		15.558
Administrationsudgifter	336	203	622		1.161
Tjenesterejser	121	81	354		556
Anskaffelser	67	148	300		515
Leje, maskiner og inventar	0	0	12		12
Køb til videresalg	0	35	14		50
Administrationsudgifter i alt	523	468	1.302		2.294
Kursusvirksomhed	1.137	109	3.335		4.582
Ejendomme, lokaler og anlæg	543	202	1.210		1.954
Øvrige omkostninger	2	35	15		53
Fællesudgifter				750	750
Udgifter i alt	7.338	4.141	12.961	750	25.191
Driftsresultat før finansielle poster	205	-340	50	0	-85
Finansielle poster	1	-6	35		29
Driftsresultat 2004	205	-347	85	0	-56

leder gennem hele forløbet. Kurserne får dermed også en funktion som kollegialt og fagligt netværk på tværs af kirkelige skel, teologisk uddannelsessted og stiftstillørsforhold. Antallet af studerende fremgår af tabel 8-3.

Instituttet afholder flere gange årligt supervision for tidligere kursister, der er arbejdsløse og arbejdssøgende, for at fastholde denne gruppes motivation for at blive præster.

Provstekurserne omfatter ca. 28 undervisningstimer pr. uge. Holdstørrelsen er omkring 16.

Et pilotprojekt, "Ledelsesudvikling for Provster" ved rektor Mogens Lindhardt og virksomhedskonsulent Lisbeth Lang Henriksen, er afsluttet i 2005. 18 provster fra 9 stifter deltog i projektet, som omfatter personlig vejledning, 14 kursusdage samt coaching af ledelsesprojekter i provstierne. Kursusemner er konflikt-håndtering, værdiledelse, personaleudvikling (herunder MUS) og ledelse. Undervisning, udvikling og evaluering blev finansieret ved en særbevilling fra ELU

(Efteruddannelse af Længerevarende Uddannede) under SCKK. Kursisternes opholdsudgifter under de 14 kursusdage blev delvist dækket af Folkekirkens Institut for Præsteuddannelse, som også har varetaget projektledelse og administration.

De ansatte har i 2005 offentliggjort artikler i danske og norske fagblade, tidsskrifter, stiftsårboøger m.m. om pastorale og kirkelige forhold, ledelse og konflikthåndtering.

Tabel 8-2: Pastoralseminariet i København	Regnskab 2004		Regnskab 2005	
Studerende	51	73.008 kr. pr. stud.	46	85.545 kr. pr. stud.
Kursusdage	166	22.430 kr. pr. dag	166	23.705 kr. pr. dag
Kursistdage	4.219	883 kr. pr. dag	3.812	1.032 kr. pr. dag

Tabel 8-3: Efteruddannelse	Regnskab 2004		Regnskab 2005	
Deltagende præster og provster	302	11.967 kr. pr. deltager	264	12.370 kr. pr. deltager
Kurser	13	278.012 kr. pr. kursus	12	272.146 kr. pr. kursus
Kursistdage	1.536	2.353 kr. pr. dag	1320	2.474 kr. pr. dag

Århus

På institutionen i Århus er ansat 1 rektor, 1 ½ lektor, 2 eksterne lektorer samt 12 faste timelærere. Der er derudover brugt et begrænset antal foredragsholdere til enkeltstående oplæg. Desuden inddrages bl.a. menighedsrådsmedlemmer, repræsentanter for Præsteforeningen, biskopper og provster i undervisningen. Antallet af studerende fremgår af tabel 8-4.

Kursusformen er den samme som i København.

Institutionen har afholdt forskellige bredere arrangementer, bl.a. for studerende med ledsagere og i form af åbne studiedage i samarbejde med Teologisk Pædagogisk Center Løgumkloster.

Instituttet udgiver et årsskrift med bidrag fra årets aktiviteter. Det Gyldne Kornmagasin 2003 rummer indlæggene fra Åbne Studiedage om Paulus (afholdt i 2002). Magasinet for 2004 belyser det rum, præstens virke udfolder sig i. For 2005 er temaet: Ægteskab og vielse. Det Gyldne Kornmagasin udgives i samarbejde med forlaget Aros. Ligeledes i samarbejde med Aros er i 2004 udgivet: Helhed og splittelse – i kritisk tænkning og forkyndelse. En bog på grundlag af instituttets undervisning i Kirke- og samfundskundskab hhv. Homiletik.

Instituttets lærere har desuden medvirket ved adskillige andre udgivelser i 2003, 2004 og 2005.

Tabel 8-4: Pastoralseminariet i Århus	Regnskab 2004		Regnskab 2005	
Studerende	70	59.157 kr. pr. stud.	59	69.237 kr. pr. stud.
Kursusdage	173	23.936 kr. pr. dag	169	24.172 kr. pr. dag
Kursistdage	6.057	683 kr. pr. dag	4982	820 kr. pr. dag

Teologisk Pædagogisk Center Løgumkloster

Teologisk Pædagogisk Center Løgumkloster er folkekirkens institut for efteruddannelse af præster m.fl.

TPC skal udbyde undervisning i alment teologiske og praktiske teologiske fag samt hertil relevante fagområder. TPC skal også udøve og formidle praktisk teologisk og pædagogisk udviklingsvirksomhed og har dermed også en særlig opgave som rådgivnings- og koordineringscenter inden for de sidste områder. Desuden skal TPC bl.a. understøtte folkekirkens kontakt med skoleverdenen.

Der er ansat 1 rektor og 5 lektorer samt 1 bibliotekar, der varetager centrets teologiske bibliotek, religionspædagogiske studiesamling og medieafdeling. Til centret er der knyttet to studiehus, der bliver brugt til studieophold for præster og projektgrupper.

Undervisningen kan tilrettelægges som internatkurser eller som dagkurser på centeret eller andre steder. De fleste internatkurser er af en uges varighed. Internatkurserne omfattede i 2004 tilsammen 54,2 kursusuger og i 2005 67 kursusuger. Dagkurserne, hvoraf en del er decentrale i stifterne og rekvireret undervisning, omfattede i 2004 tilsammen 18,2 kursusuger og i 2005 10 kursusuger.

Antal af kursusdeltagere varierer, men er ved kurser i Løgumkloster normalt 16. Enkelte kurser og konferencer har op til 80 deltagere. Ca. 80 % af kursusdeltagerne er præster. Ca. 20% af deltagere er andre, herunder sognemedhjælpere, organister og andre kirkelige medarbejdere, lærere og studerende fra seminarierne og universiteterne samt folk fra de frie kirkelige organisationer.

Ved internatkurser betaler TPC ophold for præster bortset fra et mindre bidrag pr. dag, som præsterne selv betaler. Andre kirkelige medarbejdere og interesserede betaler selv opholdet.

Ca. halvdelen af undervisningen varetages af de fastansatte lærerkræfter. Desuden bruges eksterne lærerkræfter – især fra de teologiske fakulteter, som TPC har indgået samarbejdsaftaler med, og de andre uddannelsesinstitutioner under Folkekirken.

TPC koordinerer eller står for regelmæssige møder og projektarbejde inden for en lang række grupper, som bl.a. beskæftiger sig med kirkemusik, medier, pædagogik for udviklingshæmmede, kirke-skole-samarbejde, konfirmandundervisning og voksenundervisning. De fleste grupper er rent danske, men nogle er udtryk for nordisk eller europæisk samarbejde. Et særligt projekt er arbejdsvejledning for præster, som TPC varetager i samarbejde med præsterne. TPC varetager desuden forbindelse til forsknings- og uddannelsesinstitutioner i udlandet, herunder tilrettelæggelse af nordiske og europæiske seminarer og konferencer om

praktisk-teologiske emner.

Der er i tilknytning til arbejdet på TPC bl.a. udgivet publikationer vedrørende skole-kirke-samarbejde, konfirmandundervisning, børnegudstjenester, kirken og udviklingshæmmede, sjælesorg, samtalevejledning og dåb.

I september 2005 afholdt TPC Præstehøjskolens 40 års jubilæum. I den forbindelse blev der udgivet et festskrift, og der blev afholdt et symposium.

Medarbejdere ved TPC har holdt foredrag hos andre efteruddannelsesinstitutioner og universiteter. Desuden har medarbejdere ved TPC bidraget med artikler i danske og internationale tidsskrifter og bøger.

Fællesudgifter

I institutionernes samlede regnskab indgår 459.000 kr. til fællesudgifter, som dækker udgifter til ph.d.-stipendier og til bestyrelsens arbejde.

Tabel 8-5: Teologisk Pædagogisk Center	Regnskab 2004		Regnskab 2005	
Kursister	1.530	8.449 kr. pr. kursist	1.745	6.824 kr. pr. kursist
Kursusuger	72,4	178.542 kr. pr. uge	77	160.982 kr. pr. uge
Kursistdage	6.098	2.118 kr. pr. dag	6.939	1.796 kr. pr. dag

Kirkemusikskolerne

Folkekirken har tre kirkemusikskoler, som finansieres ved tilskud fra fællesfonden samt ved brugerbetaling. De tre kirkemusikskoler er:

- Løgumkloster Kirkemusikskole, som dækker Ribe, Haderslev og Fyens Stifter og Horsens-Gedved Provsti i Århus Stift.
- Vestervig Kirkemusikskole, som dækker Aalborg, Viborg og Århus Stifter (undtagen Horsens-Gedved Provsti).
- Sjællands Kirkemusikskole, som dækker Københavns, Helsingør, Roskilde, Lolland-Falsters og Færøernes Stifter.

Hver skole ledes af en bestyrelse, som beskikkes af kirkeministeren. Der er ved hver skole ansat en rektor, som har ansvar for den daglige ledelse.

Kirkemusikskolernes regnskaber fremgår af tabel 8-6. Sjællands Kirkemusikskole fik i 2005 udmeldt en bevilling på 5,041 mio. kr., efterfølgende blev bevillingen forhøjet med 0,278 mio. kr. som følge af et tilgodehavende fra 2004. Dette bevillingstilgodehavende fremgår ikke af kirkemusikskolens regnskab, men indgår dog i det samlede regnskab for kirkemusikskolerne på 16,084 mio. kr.

Tabel 8-6: Kirkemusikskolernes regnskaber (i tkr.)	Løgumkloster		Vestervig		Sjælland	
	Regnskab 2004	Regnskab 2005	Regnskab 2004	Regnskab 2005	Regnskab 2004	Regnskab 2005
Fællesfondens tilskud	5.607	5.720	4.941	5.044	4.911	5.041
Elevindbetaling	512	602	587	334	557	584
Andre indtægter (gaver m.v.)	9	10	0	0	257	28
Renteindtægter	32	23	0	6	1	5
Indtægter i alt	6.160	6.356	5.529	5.385	5.727	5.657
Udgifter løn, drift m.v.	6.179	6.318	5.302	5.386	5.472	5.270
Afdrag og renteutgifter	224	24	0	0	272	403
Henlæggelser, overført til følgende år, brug af reserver m.v.	0	0	196	-1	0	0
Udgifter i alt	6.403	6.342	5.499	5.385	5.743	5.673
Resultat	-242	14	30	0	-16	-16

Kirkemusikskolernes undervisning omfatter:

- organistuddannelse (fra 2-årig basisuddannelse og 1-årig elementær organistuddannelse til og med Præliminær Organisteksamen (PO-uddannelsen))
- kirkesangeruddannelse (2-årig basisuddannelse og 2-årig eksamensuddannelse)
- kirkekorlederuddannelse (2-årig grunduddannelse samt 1-årig udvidet kirkekorlederuddannelse)
- klokkenistuddannelse (1-årigt grundkursus, 2-årig klokkenistuddannelse, 3-årig diplomuddannelse og 1,5 årig solistklasse)
- i tillæg til kontinuerlige uddannelsesforløb afholder kirkemusikskolerne en lang række kurser med en bred faglig profil for de forskellige målgrupper

PO-uddannelsen er en kompetencegivende uddannelse. Den omfatter: orgel (kirkespil og kunstsplil), teori, klaver, hørelære, korsang, korledelse (børnekor og voksenkor), sang, musikkundskab, becifringsspil, kirkemusikorientering, liturgik/salmekundskab og orgelkundskab. Uddannelsen er bygget op som et deltidsstudium bestående af 3 moduler. En del af uddannelsen kan afvikles som SU-berettiget fuldtidsstudium under forudsætning af tilpas højt indgangsniveau. Der er tillige mulighed for som forsøgsordning at tage PO-uddannelsen over 2 år som SU-berettiget fuldtidsstudium.

Antallet af færdiguddannede PO-organister fra kirke- musikskolerne fremgår af tabel 8-7.

Kirkekorlederuddannelsen er en to-årig deltidsuddannelse, der i særlige tilfælde kan gennemføres som et et-årigt forløb. Efter aflæggelse af kirkekorledereksamen tilbydes Den udvidede kirkekorlederuddannelse. Kirkekorledereksamen er ikke egentligt kompetencegivende, men kvalificerer til samme korlederniveau som Præliminær Organisteksamen.

Kirkesangeruddannelsen er en 2-årig deltidsuddannelse, der i særlige tilfælde kan gennemføres som et 1-årigt SU-godkendt forløb. Uddannelsen retter sig primært mod ansættelse som enesanger ved en landsbykirke eller anden mindre kirke. Kirkesangereksamen er ikke egentligt kompetencegivende.

Klokkenistuddannelsen forudsætter bestået diplom-eksamen fra et musikkonservatorium eller PO-eksamen. Efter klokkenisteksamen tilbydes diplomuddannelse som et 3-årigt deltidsstudium. Den kan følges af solistklasse, som varer op til 1,5 år. Klokkenistuddannelsen kan kun tages ved Løgumkloster Kirkemusikskole.

De forskellige uddannelser kan desuden omfatte eksamensfri undervisning for ansatte i folkekirken samt efteruddannelse, ligeledes for ansatte i folkekirken.

Antallet af studerende ved de tre kirkemusikskoler fremgår af tabellerne 8-8, 8-9 og 8-10.

Hver af kirkemusikskolerne afholder yderligere et antal kurser. De udbudte kurser i 2005 fremgår af tabellerne 8-11 til 8-13.

Tabel 8-7: Færdiguddannede PO-organister	2003	2004	2005
Løgumkloster	18	18	15
Sjælland	14	17	14
Vestervig	11	16	18
I alt	43	51	47

Tabel 8-8: Løgumkloster Kirkemusikskoles elevtal	2003/2004		2004/2005	
	Antal stud.	Antal stud. der gennemførte	Antal stud.	Antal stud. der gennemførte
Organister Basisuddannelsen	40	38	24	24
Organister Eksamenslinien	69	65	66	66
Organister Eksamensfri undervisning	5	5	5	4
Organister Efteruddannelse	0	0	0	0
Organister Betalingslinie	0	0	0	0
Organister i alt	114	108	95	94
Kirkesangere Basisuddannelsen	23	17	24	23
Kirkesangere Eksamenslinien	20	20	23	20
Kirkesangere Eksamensfri undervisning	7	6	1	0
Kirkesangere Efteruddannelse	8	8	0	0
Kirkesangere i alt	58	51	48	43
Kirkekorledere - indgår i elevtallet for organister på eksamenslinien	(3)	(3)	(3)	(3)
Klokkenister	10	10	6	6

Tabel 8-9: Vestervig Kirkemusikskoles elevtal	2004		2005	
	Antal stud.	Antal stud. der gennemførte	Antal stud.	Antal stud. der gennemførte
Organister Basisuddannelsen	19	19	21	19
Organister Eksamenslinien ¹	57	45 (51)	62	46 (59)
Organister Eksamensfri undervisning	19	19	22	18
Organister Efteruddannelse	4	4	9	9
Organister i alt	99	87 (93)	114	92 (105)
Kirkesangere Basisuddannelsen	25	24	21	20
Kirkesangere Eksamenslinien	22	19 (21)	24	19 (24)
Kirkesangere Eksamensfri undervisning	14	14	15	14
Kirkesangere Efteruddannelse	3	2	8	8
Kirkesangere i alt	64	59 (61)	68	61 (66)
Kirkekorledere	3	3	0	0
Kirkekorledere i alt	3	3	0	0

¹ Tallene i parentes er inkl. elever, der ikke har aflagt eksamen. For kirkesangere på eksamenslinien er der dog tale om elever fra eksamensfri linie, der valgte at aflægge eksamen.

Tabel 8-10: Sjællands Kirkemusikskoles elevtal	2003/2004		2004/2005	
	Antal stud.	Antal stud. der gennemførte	Antal stud.	Antal stud. der gennemførte
Organister Basisuddannelsen	30	26	21	18
Organister Eksamenslinien	50	45	43	39 (41 ¹)
Organister Eksamensfri undervisning	3	3	13 ²	11 ²
Organister Efteruddannelse	2	2	1	1
Organister Betalingslinie			6 ³	12 ³
Organister i alt	85	76	84	81 (83)
Kirkesangere Basisuddannelsen	22	18	21	20
Kirkesangere Eksamenslinien	18	18	18	16
Kirkesangere Eksamensfri undervisning	4	4	1	1
Kirkesangere Efteruddannelse	3	3		
Kirkesangere Betalingslinje			16 ³	4 ³
Kirkesangere i alt	47	43	56	41
Kirkekorledere Basisuddannelsen ⁴			1	1
Kirkekorledere	2	2	1	1
Udvidet kirkekorleder	0	0	1	1
Kirkekorledere i alt	2	2	3	3

¹ Inklusive to studerende fra aktiv venteliste, som aflagde eksamen.

² Heri indgår otte studerende (syv ved årets slutning), der stod på aktiv venteliste til PO-1. De pågældende havde kvalificeret sig til PO-1, og Sjællands Kirkemusikskole håbede på ekstra bevilling til PO-H-linien, som kunne frigøre midler til den øvrige PO-1 årgang. Af de syv fra den aktive venteliste aflagde to almindelig PO-1 eksamen.

³ Dækker over et antal studerende, der til næsten-kostpris var tilmeldt enten et halvt eller et helt års undervisning i hovedfag. Nogle var på efteruddannelse, andre eksamensfri linie. Alle var i stilling i folkekirken.

⁴ En studerende, der ved optagelsesprøven til kirkekorleder viste store evner, men manglede færdigheder i visse bifag. Undervisningstilbuddet svarede til "PO-1 uden orgel".

Tabel 8-11: Kurser ved Løgumkloster Kirkemusikskole 2005	Antal studerende
Organistpraktiske fag	15
Sangkursus for bedemænd	8

Tabel 8-12: Kurser ved Vestervig Kirkemusikskole 2005	Antal studerende
Efteruddannelse i organistpraktiske fag	14
Kursus for kirkesangere (3 dage)	14
Salmedag	80
Kirkemusikalsk grundkursus for præster	12

Tabel 8-13: Kurser ved Sjællands Kirkemusikskole 2005	Antal studerende
Kirkemusikkursus i samarbejde med Vallekilde Højskole	25
Efteruddannelse i organistpraktiske fag	9
Børnekorlederkursus, især for honorarlønnede organister	7
Stemmeteknisk efteruddannelse for korledere	5
Salmesang for sognemedhjælpere	2

Kordegne-, kirketjener- og graveruddannelse

Fællesfonden finansierer delvis uddannelsen af kordegne. Kordegneuddannelsen ledes i det daglige af Kirkeministeriet.

Fællesfondens udgifter til kordegneuddannelse var 974.000 kr. i 2005. Udgifterne vedrører løn og godtgørelse til undervisere og kursusledere samt annoncering af kurserne.

Kordegneuddannelsen opfylder de uddannelseskra-
v, som ifølge Kirkeministeriets bekendtgørelse af 14. februar 1992 gælder for personer, der vil ansættes som kordegn i folkekirken.

Det er en forudsætning for ansættelse som kordegn, at man har gennemført og bestået en basisuddannelse i ministerialbogsførelse (to ugers internatkursus og et korrespondancekursus) og i administration/kirkekundskab (en uges internatkursus). Fra anden halvdel af 2005 er uddannelsen i ministerialbogsførelse lagt om, så den hovedsageligt foregår gennem e-læring samt enkelte kursusdage, der gennemføres i Kirkeministeriets kursuslokaler.

Hvis der er henlagt kassererhverv til en kordegnstilling skal den, der ansættes, tillige have gennemført og bestået en uddannelse i budgetlægning og regnskabsførelse (to ugers internatkursus og et korrespondan-

cekursus).

I 2005 er der i alt gennemført et kursusforløb i ministerialbogsførelse efter den hidtidige ordning (i alt to kursusuger med internat samt et korrespondancekursus) på basisuddannelsen, mod normalt to hele forløb. Desuden er der afsluttet et kursus i budget/regnskab (svarende til en kursusuge med internat samt et efterfølgende korrespondancekursus), og der er påbegyndt et kursus i budget/regnskab (svarende til en kursusuge med internat, samt påbegyndt et efterfølgende korrespondancekursus), mod normalt to hele forløb (i alt 4 kursusuger med internat samt to korrespondancekurser).

Der er opkrævet 14.500 kr. i brugerbetaling for deltagelse i basisuddannelsen efter den hidtidige ordning og 9.600 kr. for deltagelse i budget- og regnskabskursus. Brugerbetalingen går til (delvis) dækning af de faktiske udgifter ved ophold og forplejning. Brugerbetalingen finansieres enten af kursisterne selv eller af menighedsråd, som de er ansat af.

Antallet af kursister på kordegneuddannelsen fremgår af tabel 8-14.

Uddannelse i ministerialbogsføring hører under DNK-support. Faget ministerialbogsføring er blevet opdelt i

Tabel 8-14: Antal deltagere på kordegneuddannelsen	2004		2005	
	Antal studerende	Antal beståede ¹	Antal studerende	Antal beståede ¹
Basisuddannelsen	32	29	32	30
Budget og regnskab	0	0	28	25
Årsafslutningskurser	425	-	183	-
Ajourføringskurser	ca. 350	-	ca. 350	-

¹ Antal beståede er inkl. genindstillede. Et kursus hører til det år, det afsluttes.

en grundlæggende og en udvidet del samt et overgangskursus for kursister, der havde gennemført vikaruddannelsen og DNK-person.

Tabel 8-15 viser antallet af deltagere på uddannelsen i ministerialbogsføring.

Tabel 8-15: Antal deltagere på ministerialbogsføring	2. halvår 2005	
	Antal studerende	Antal beståede
Overgangskursus	43	41
Grundlæggende del	29	28
Udvidet del	0	0
Pastoralseminarierne ¹	53	-

¹ Hører under uddannelse af præster

Fællesfonden afholder mindre udgifter i forbindelse med uddannelse af kirketjenere og gravere.

Fællesfondens udgifter ved kirketjeneruddannelsen var 192.000 kr. i 2005. Udgifterne vedrørte honorar til samt vikarudgifter m.v. for kursusledere.

Kirketjenere skal inden for de første to ansættelsesår gennemføre en obligatorisk grunduddannelse, som består af tre moduler. Kurserne afvikles på AMU-Fyn. Efter grunduddannelsen er der mulighed for at følge en overbygningsuddannelse, som er frivillig.

Fællesfonden afholdt i 2005 udgifter i forbindelse med graveruddannelsen på 11.000 kr. Udgifterne vedrørte opholdsudgifter for gæstelærere ved den grunduddannelse, som gravere og kirkegårdsledere, der også skal gøre tjeneste i kirken, skal gennemgå. Uddannelse af gravere foregår på AMU-Fyn.

Tabel 8-12 viser antallet af deltagere på kirketjeneruddannelsen i 2004 og 2005. Det har ikke været muligt at fremskaffe data vedrørende deltagere på graveruddannelsen.

Tabel 8-12: Antal deltagere på kirketjeneruddannelsen	2004		2005	
	Antal studerende	Antal beståede	Antal studerende	Antal beståede
Praktisk kirketjeneste	62	62	84	84
Kirkens rengøring, teknik og vedligehold	44	44	47	47
Hoved- og specialrengøring	14	14	18	18
Den professionelle betjening af kirkens brugere	-	-	20	20
Kirketjeneren og kirkens brugere	-	-	12	12

Folkekirken Forsikringsordning

Folkekirken Forsikringsordning omfatter dækning af skadeudgifter ved alle folkekirken bygninger samt løsøre. For disse skadetyper er der tale om en selvforsikringsordning, hvor skadeudgifterne dækkes af fællesfonden bortset fra en mindre selvrisiko, som skal dækkes af dem, der ejer eller bruger det, der er blevet skadet.

Forsikringsordningen omfatter også arbejdsskade- og

ansvarsforsikring for alle ansatte i folkekirken. Forsikring for arbejdsskade og ansvar er tegnet i selskabet Alm. Brand.

Dette selskab er også administrator for hele forsikringsordningen og har været det, siden den blev etableret i 1999.

Fællesfondens udgifter ved Forsikringsordningen fremgår af tabel 9-1.

Tabel 9-1 Folkekirken Forsikringsordning (t. kr.)	Regnskab 2004	Budget 2005	Regnskab 2005
Skadeudgifter	31.714	52.879	67.291
Administration samt præmieudgifter	18.204	21.809	21.810
Regulering af hensættelser	-1.394		-22
Udgifter i alt	48.524	74.688	89.079

Stigningen af udgifterne til administration af forsikringsordningen samt betaling af præmie for tilknyttede forsikringer, som er sket fra 2004 til 2005, skyldes bl.a. den årlige indeksregulering af de enkelte udgifter.

Som nævnt i indledningen til dette afsnit er der med hensyn til skader på bygninger og løsøre tale om en selvforsikringsordning.

Indtil 1. januar 2004 var der for disse skadetyper kun tale om delvis selvforsikring. Der var tegnet en "stop loss"-forsikring, som betød, at fællesfonden i løbet af et år maksimalt skulle dække skadeudgifter ved bygninger og løsøre på 40 mio. kr. Skadeudgifter ud over dette beløb og op til 500 mio. kr. blev dækket af "stop loss"-forsikringen. Præmieudgiften til "stop loss"-forsikringen ville imidlertid i 2005 være blevet væsentligt forhøjet, hvorfor det blev besluttet at opsiges denne forsikring.

For at sikre, at fællesfonden kan dække skadeudgifterne i et år, hvor de overstiger de budgetterede udgifter for forsikringsordningen, er der fra og med 2004 en tekstanmærkning i finansloven, som bemyndiger kirkeministeren til at stille garanti for lån til fællesfonden på op til 500 mio. kr. til dækning af skadeudgifter ud over det forventede i et år. Lånet skal i givet fald optages af fællesfonden i et anerkendt finansieringsinstitut.

Som det fremgår af tabel 9-1 var de samlede udgifter for skadeudgifter i 2005 ca. 14,4 mio. kr. højere end de budgetterede udgifter. Der blev budgetteret med et

skadesbeløb på 52,9 mio. kr., svarende til den gennemsnitlige skadeudgift over 100 år for skader på bygninger og løsøre. Den faktiske udgift blev 67,3 mio. kr. Den væsentligste årsag til dette skyldes det høje antal stormskader i januar 2005, hvor der var en meget kraftig storm i hele landet.

Selv om skadeudgifterne i 2005 således var væsentligt højere end budgetteret, er der dog ikke optaget lån, som tekstanmærkningen på finansloven giver mulighed for. Udgifterne er i stedet finansieret af fællesfondens kassebeholdning.

Stormskader udgjorde en stor del af alle skader, der blev anmeldt til Folkekirken Forsikringsordning i 2005, ca. 2/3 af alle skader. Antallet af stormskader, fordelingen af dem mellem stifterne og de anslåede skadeudgifter fremgår af tabel 9-2.

Antallet af samtlige skader (inkl. stormskader), fordelingen af dem mellem stifterne og de anslåede skadeudgifter fremgår af tabel 9-3.

Mange forsikringsskader afsluttes først endeligt i et senere regnskabsår end det, hvor skaden er opstået. Derfor er skadeudgifterne i de to tabeller ikke endeligt opgjorte udgifter vedrørende skaderne i 2005.

Ændringerne til lov om folkekirken økonomi, som blev vedtaget af Folketinget i foråret 2006 indebærer, at udgiften til forsikringsordningen fra den 1. januar 2007 skal dækkes ved bidrag fra de lokale kasser.

Tabel 9-2 Anmeldte stormskader i 2005	Antal kirker	Antal skader	Antal skader pr. kirke	Udbetalte erstatninger	Hensættelser	Gns. udgift pr. skade
Københavns stift	120	41	0,34	1.239.306	263.083	36.644
Helsingør stift	161	87	0,54	1.560.670	880.297	28.057
Roskilde stift	344	144	0,42	2.815.333	1.730.316	31.567
Lolland-Falsters stift	109	45	0,41	483.092	332.500	18.124
Fyen	252	213	0,85	3.530.233	2.264.305	27.204
Aalborg stift	326	279	0,86	5.401.251	3.441.844	31.696
Viborg stift	276	242	0,88	4.900.749	2.240.325	29.509
Århus stift	350	232	0,66	4.780.090	1.836.245	28.519
Ribe stift	230	101	0,44	984.578	1.362.814	23.242
Haderslev stift	173	135	0,78	2.317.402	1.627.957	29.225
Hele landet	2.341	1.519	0,65	28.012.704	15.979.686	28.961

Tabel 9-3 Samtlige anmeldte skader i 2005	Antal kirker	Antal skader	Antal skader pr. kirke	Udbetalte erstatninger	Hensættelser	Gns. udgift pr. skade
Københavns stift	120	123	1,03	1.832.291	924.144	22.410
Helsingør stift	161	231	1,43	3.271.234	2.481.656	24.904
Roskilde stift	344	294	0,85	4.510.864	3.600.054	27.588
Lolland-Falsters stift	109	97	0,89	759.433	674.790	14.786
Fyen	252	315	1,25	4.370.945	2.927.323	23.169
Aalborg stift	326	391	1,20	7.309.263	4.521.342	30.257
Viborg stift	276	324	1,17	5.998.623	3.118.955	28.141
Århus stift	350	385	1,10	6.535.745	3.460.209	25.964
Ribe stift	230	163	0,71	2.266.995	2.216.491	27.506
Haderslev stift	173	263	1,52	3.189.614	3.321.616	24.758
Hele landet	2.341	2.586	1,10	40.045.007	27.246.580	26.021

Udligningstilskud

Fællesfonden yder tilskud til nedsættelse af det kirkelige ligningsbeløb i kommuner, hvor ligningsbeløbet er særligt stort i forhold til den skattepligtige indkomst for folkekirkens medlemmer i kommunen. Der blev i 2005 ydet 85 mio. kr. i udligningstilskud. I 2004 blev der ydet i alt 84,4 mio. kr. i udligningstilskud.

Det samlede beløb, der anvendes som udligningstilskud, må i henhold til lov om folkekirkens økonomi § 13 ikke overstige 12 % af landskirkeskatten i det år, som tilskuddet vedrører. På grund af fællesfondens generelle økonomiske situation er der i de seneste år blevet ydet mindre i udligningstilskud end det, der i økonomiloven er fastsat som maksimum. Udligningstilskuddet svarede i 2005 til knap 8,7 % af landskirkeskatten. I 2004 svarede udligningsbeløbet til knap 8,9 % af landskirkeskatten.

Udligningsordningen blev i sin nuværende form fastlagt i 1992. Tilskuddene er som hovedregel blevet fordelt i to puljer:

- ordinære udligningstilskud, der er fordelt efter objektive kriterier. Denne pulje har normalt omfattet ca. 85 % af den samlede udligningspulje
- ekstraordinære udligningstilskud, der er fordelt efter ansøgning, til kommuner, som har påpeget særlige behov.

Fordelingen af ordinære udligningstilskud har både i 2004 og 2005 været baseret på følgende kriterier:

1. Udskrivningsgrundlaget pr. kirke i kommunen skal være mindre end 50 % af landsgennemsnittet tre år tidligere.
2. Kommunens gennemsnitlige kirkeskatteprocent de seneste tre år skal være mindst 1,15 %.
3. Tilskuddet kan højst udgøre et beløb, der året før ville have medført en nedsættelse af kirkeskatteprocenten til 1,10. Endvidere udbetales ikke tilskud under 100.000 kr.
4. Herudover er der indbygget en trinvis progression i modellen, hvor udligningsniveauet afhænger af det lokale udskrivningsgrundlag pr. kirke i procent af landsgennemsnittet.

Fordelingen af ekstraordinære udligningstilskud er som nævnt sket efter ansøgning, men i praksis i øvrigt efter samme principper som fordelingen af ordinære udligningstilskud. Nogle ekstraordinære tilskud er dog ydet på grund af særlige forhold.

I 2005 blev der ikke generelt uddelt ekstraordinære udligningstilskud, men alene ydet et særligt tilskud til Læsø (0,3 mio. kr.) og Sydlangelands kommune (1,1 mio. kr.).

Fordelingen af udligningstilskud i 2004 og 2005 fremgår af tabel 10-1.

Tabel 10-1 Udligningstilskud	2004	2005
Ordinære udligningstilskud (t.kr.)	83.572	83.592
Antal kommuner, som fik ordinære tilskud	71	73
Ekstraordinære udligningstilskud (t.kr.)	864	1.400
Antal kommuner, som fik ekstraordinære tilskud	1	2
Samlet udligningstilskud (t.kr.)	84.436	84.992
Samlet antal kommuner, som fik tilskud	71	74

Diverse udgiftsposter og tilskud

Revision af lokale kasser

Fællesfonden dækker udgifterne til revision af såvel kirke- og præstegårdskasserne i sognene som provstiudvalgskasserne. De samlede udgifter til revision af de lokale kasser fremgår af tabel 11-1.

Stiftsøvrighederne indgår kontrakter med revisionsfirmaer om revision af kirke- og præstegårdskasserne. Revisionsopgaven bliver udbudt sådan, at en kontrakt omfatter revisionen af samtlige kirke- og præstegårdskasser inden for et større område.

Tabel 11-1: Revision af kirke- og provstiudvalgskasser (t. kr.)	2003	2004	Budget 2005	Regnskab 2005	Afvigelse i forhold til budget
	14.446	15.154	16.485	15.400	-6,6%

Konsulentbistand

Fællesfonden dækker udgifter til konsulenter, som bliver bedt om udtalelser i forbindelse med behandling af en række sager ved kirker og kirkegårde. Fællesfondens udgifter til konsulentbistanden fremgår af tabel 11-2.

Det drejer sig om kirkegårdskonsulenter samt konsulenter vedrørende orgler, klokker, varmeanlæg samt akustiske forhold (højtalere) i kirkerne.

Tabel 11-2: Konsulenter (t. kr.)	2003	2004	Budget 2005	Regnskab 2005	Afvigelse i forhold til budget
	3.100	2.595	3.454	2.795	-19,1%

Specielle menigheder

Fællesfonden dækker udgifter i forbindelse med nogle specielle menigheder eller for særlige grupper af mennesker, som får en kirkelig betjening, der falder uden for folkekirkens almindelige sognestruktur. Det drejer sig om døvemenigheder, kirkelig betjening af hørehæmmede samt studentermenigheder. Udgifterne fremgår af tabel 11-3.

Der er fire døvemenigheder i Danmark: Døvemenigheden for København og Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm, Nordjyllands Døvemenighed, Midtjyllands Døvemenighed samt Døvemenigheden for Sønderjylland og Fyn. Der er for hver døvemenighed et menighedsråd, som består af døvepræsten samt seks valgte medlemmer. Menighedsrådene er ansvarlige for døvemenighedernes budgetter og regnskaber over for stiftsøvrighederne, men døvemenighederne har ikke som sognemenighederne en kirkekasse, der får indtægter i form af lokal kirkeskat.

Den kirkelige betjening af hørehæmmede er ikke organiseret som egentlige menigheder, men der er an-

sat to landsdelspræster for hørehæmmede, som betjener området henholdsvis øst og vest for Storebælt. Der er desuden et udvalg for hørehæmmede i hver af de to landsdele. Ud over de to landsdelspræster er der et stort antal sognepræster, som påtager sig opgaver i forbindelse med kirkelig betjening af hørehæmmede. Der holdes gudstjenester, møder og studiekredse, som er tilrettelagt for hørehæmmede, og der udgives desuden et kirkeblad for hørehæmmede.

Af fællesfonden ydes der tilskud til arbejdet i studentermenigheder, som findes ved 7 universiteter m.v. Størrelsen af tilskuddet til de enkelte menigheder afgøres af stiftsøvrigheden i det stift, hvor menigheden er beliggende, idet tilskuddet ydes inden for den samlede bevilling, som stiftet har til rådighed. Ud over tilskuddene til arbejdet i menighederne betaler fællesfonden lønnen til studenterpræsterne, der er ansat som specialpræster.

Tabel 11-3: Specielle menigheder (t. kr.)	2003	2004	Budget 2005	Regnskab 2005	Afvigelse i forhold til budget
---	------	------	-------------	---------------	--------------------------------

Døvemøenigheder	2.813	3.042	2.864	2.964	3,5%
Kirkelig betjening af hørehæmmede	580	646	705	577	-18,2%
Studentermøenigheder ¹	1.741	1.547	-	1.672	-
I alt	5.135	5.234	3.569	5.213	-

¹ Budget for studentermøenigheder indgår som en del af den samlede bevilling til stifterne

Færøerne

Fællesfonden yder tilskud til Færøernes Stift. Udgiften fremgår af tabel 11-4.

For Færøernes Stift gælder ligesom for de 10 danske stifter, at staten dækker biskoppens løn fuldt ud og desuden dækker 40 % af lønnen til domprovsten og præsterne samt hele udgiften til pension til biskop, domprovst og præster.

Fællesfondens tilskud dækker 60 % af lønnen til domprovst og præster og øvrige udgifter i forbindelse med disse samt den fulde løn til en specialpræstestilling med en kvote på 90 %. Desuden dækker fællesfonden udgifterne ved stiftsadministrationen, mellemkirkeligt arbejde og provstiudvalg.

Fællesfonden dækker endvidere udgifter ved præste-

boliger, som i Danmark dækkes af de lokale kirkelige kasser.

Færinger betaler ikke landskirkeskat og bidrager derfor ikke til fællesfondens indtægter. Fællesfondens ydelser til Færøernes Stift kan derfor betegnes som et tilskud fra kirkeskatteyderne i Danmark.

Der har i de senere år efter ønske fra Færøerne været forhandlet om, at Hjemmestyret skal overtage ansvaret for folkekirken på Færøerne, herunder det økonomiske ansvar. Der er i foråret 2005 skabt lovgrundlag for en eventuel overdragelse af ansvaret for folkekirken til Hjemmestyret med lov af 24. juni 2005 om de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder.

Tabel 11-4: Færøerne (t. kr.)	2003	2004	Budget 2005	Regnskab 2005	Afvigelse i forhold til budget
	9.227	9.026	9.222	9.248	0,3%

Anvendt regnskabspraksis

Fællesfonden bestyres af stiftsøvrighederne efter bestemmelser fastsat af kirkeministeren, jf. § 10 i lov om folkekirkens økonomi. Ifølge § 17, stk. 1, i samme lov aflægges stiftsøvrighederne regnskab for fællesfonden efter bestemmelser fastsat af kirkeministeren.

Ifølge § 4, stk. 3, i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 432 af 24. maj 1996 om budget- og regnskabsvæsen for fællesfonden m.v. udarbejdes årsregnskaberne under hensyntagen til tilgodehavender, forudbetalte og skyldige beløb m.v., så regnskabet giver et retvisende billede af indtægter og udgifter i det pågældende år samt af aktiver og passiver ved årets udløb.

Det konsoliderede regnskab er udarbejdet med udgangspunkt i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 432 af 24. maj 1996. Fællesfondens regnskab var i 2004 tilnærmelsesvis aflagt i henhold til de statslige regler for omkostningsbaserede regnskaber. Der var dog ikke foretaget hensættelser til skyldige feriepenge og skyldigt over-/merarbejde, ligesom der ikke var afskrevet på fællesfondens aktiver bortset fra indkøbt IT-udstyr. Disse poster er medtaget i 2005 regnskabet, der er aflagt i henhold til statens regler for omkostningsbaserede regnskaber, jf. Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning med de undtagelser, der følger af fællesfondens særlige karakter.

Konsolidering

Det konsoliderede regnskab for fællesfonden omfatter regnskaberne for de 10 stiftsøvrigheder.

Der er ikke foretaget eliminering af eventuelle interne indtægter og udgifter samt andre mellemværender.

Resultatopgørelsen

Udgifterne til IT fremgår som én sumpost i det konsoliderede driftsregnskab. Der er indgået aftaler om finansiel leasing af forskelligt IT-udstyr. Betalte ydelser i 2005 fremgår af noterne til regnskabet. Der foretages afskrivninger på diverse edb-anskaffelser og på servere. Aktiverne har en forventet levetid på 3 år, og afskrivningerne foretages lineært for hvert enkelt aktiv.

Færøernes Stift får et årligt tilskud fra fællesfonden. Driftsregnskabet for Færøernes Stift medtages ikke i fællesfondens konsoliderede regnskab, men fremgår som ét nettobeløb under tilskud. Fællesfondens driftsregnskab vedrørende Færøerne fremgår som en note.

Fællesfondens aktiver og passiver på Færøerne fremgår ikke af fællesfondens konsoliderede regnskab.

Folkekirkelige institutioner, herunder kirkemusikskoler og andre uddannelsesinstitutioner, konsolideres ikke sammen med fællesfondens regnskab, men behandles som tilskudsvirksomheder.

Finansielle poster. Fællesfonden afholder renteudgifterne til kapitalejere (menighedsråd) i forbindelse med disses indlån blandt stiftsmidlerne. Samtidig opbeholder fællesfonden alle indtægter og afholder alle udgifter i forbindelse med placering af indlånene. Et positivt

provenu indtægtsføres, mens et negativt provenu udgiftsføres. Rentetilskrivning er foretaget den 11. juni og den 31. december. IT-kontorets finansielle poster indgår som en del af regnskabet for IT. Finansielle poster vedrørende Færøernes Stift indgår ikke i fællesfondens regnskab.

Balancen

Varelageret omfatter IT-kontorets varelager til videre salg og eget forbrug og er værdiansat til kostpris efter FIFO-princippet (First In First Out).

Periodeafgrænsningsposter omfatter hovedsageligt forudbetalt løn og forudbetalt landskirkeskat.

Ejendomme er værdiansat til den offentlige ejendoms-værdi, og der afskrives ikke på disse. I løbet af året er der ikke foretaget nedskrivninger. Bygningsinstallationer er ikke aktiveret særskilt.

Indretning af lejede lokaler afskrives over 10 år, idet IT-kontorets indretning af lejede lokaler afskrives over 4 år med første afskrivning i 2003.

Immaterielle og materielle aktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Der foretages ikke bunkning af aktiver, og der aktiveres kun enkeltaktiver med en selvstændig værdi på 50.000 kr. eller derover.

Kunstværker m.v. er ikke indregnet i balancen.

IT-aktiver omfatter en aktiveret ombygning af lejede lokaler, der huser Kirkeministeriets IT-kontor, samt fællesfondens IT-udstyr. Ombygningen afskrives lineært over 44 måneder, mens IT-udstyret har en forventet levetid på 3 år.

Finansielle anlægsaktiver dvs. langsigtede tilgodehavender og udlån er værdiansat til retsgældens størrelse.

Forsikringshensættelser er estimerede udgifter til dækning af erstatninger vedrørende tingskader, der ikke er udbedrede ved årets udgang. Estimatet er baseret på den gennemsnitlige skadesudgift pr. skade i løbet af perioden fra 1999 til og med 2004.

Kortfristede gældsforpligtelser omfatter fra 2005 skyldige feriepengeforpligtelser, skyldigt over-/merarbejde.

Hensatte forpligtelser omfatter fra 2005 også evt. forpligtelser i forbindelse med åremålsansættelse.

Fællesfondens lån i stiftsmidlerne. Lånene forrentes med 4 % p.a. med rentetilskrivning den 11. juni og 11. december.

Leasing. IT-kontoret har indgået 54 aftaler om finansiel leasing af forskelligt IT-udstyr. Aftalerne er optaget som et aktiv, der modsvares af et tilsvarende passiv i fællesfondens konsoliderede balance. Aktiv-/passivposten er værdiansat som den tilbagediskonterede værdi af restydelser pr. 31.12.2003 med fradrag af betalte afdrag i 2004 og 2005, med tillæg af moms og beregnet rentebyrde i restløbetiden. Rentedelene af den sam-

lede forpligtelse er beregnet ud fra den sidst oplyste rentesats fra leasingyder.

Fællesfondens egenkapital udgøres af egenkapitalen primo tillagt årets resultat samt forskydninger i balancen. Der er indregnet korrektioner af aktiver og forplig-

telser som følge af overgangen til de statslige regler for omkostningsbaserede regnskaber. Fællesfondens reservefond er opløst ved udgangen af 2004, da fællesfondens egenkapital som helhed er negativ. Opløsningen er gennemført som en ompostering i egenkapitalen.

Årsregnskabet 2005

Resultatopgørelse

Note		2004 Regnskab	2005 Regnskab
1	Indtægter	955.279.564	980.326.636
2	Løn m.v. - præster og provster	482.398.461	495.574.125
	Godtgørelser	29.429.180	32.641.355
	Pension	65.318.846	69.596.115
3	Stiftsadministration	62.521.865	63.869.116
4	Øvrige udgifter	21.522.606	21.438.687
5	IT	83.484.745	85.001.990
6	Folkekirkens institutioner	43.072.556	44.043.864
7	Folkekirkens fællesudgifter	3.615.140	2.636.038
8	Folkekirkens forsikring	48.524.298	89.079.044
9	Tilskud	16.408.708	16.163.545
	Driftsudgifter I alt	856.296.405	920.043.879
	Driftsresultat	98.983.159	60.282.757
10	Afskrivninger		77.797
	Udligningstilskud	84.436.000	84.992.000
	Resultat før finansielle poster	14.547.159	-24.787.040
11	Finansielle poster	19.226.212	20.242.768
	Årets resultat	33.773.370	-4.544.272

Balance

Note	31.12.2004	31.12.2005	
Aktiver			
Omsætningsaktiver			
	Likvide midler	55.540.988	27.883.553
12	Varelager	2.385.236	602.129
	Periodeafgrænsninger	34.459.978	29.591.412
13	Restancer og tilgodehavender	19.459.878	65.106.075
	Omsætningsaktiver i alt	111.846.080	123.183.169
Anlægsaktiver			
14	Ejendomme	92.690.000	109.100.000
	Leasede aktiver	58.004.164	33.363.471
15	Andre IT-aktiver	2.217.728	4.913.363
	Inventar	0	199.945
16	Udlån	345.000	65.000
	Anlægsaktiver i alt	153.256.892	147.641.779
	Aktiver i alt	265.102.972	270.824.948
Passiver			
Kortfristet gæld			
	Leverandører af varer og tjenesteydelser	34.768.890	27.325.219
	Anden kortfristet gæld	0	29.773.440
	Periodeafgrænsninger	45.029.456	44.211.784
17	Skyldige feriepenge	0	84.718.359
	Over- / merarbejde	0	136.916
	Kortfristet gæld i alt	79.798.346	186.165.718
Langfristet gæld			
18	Fællesfondens lån i stiftsmidlerne	94.161.275	52.021.778
19	Restgæld på leasingaftaler	58.004.164	33.363.471
	Langfristet gæld i alt	152.165.439	85.385.249
Hensættelser			
20	Forsikring	35.021.917	52.374.493
21	Projekter via reservefond	2.067.466	843.700
7	Projekter via ministerens rådighedssum	129.525	121.525
	Hensættelser i alt	37.218.908	53.339.718
21	Egenkapital	-4.079.721	-54.065.737
	Passiver i alt	265.102.972	270.824.948

Noter

1 Indtægter

Fællesfondens indtægter hidrører fra landskirkeskatten samt øvrige indtægter, herunder huslejeindtægter fra biskopperne.

	Regnskab 2004	Regnskab 2005
Landskirkeskat	953.710.000	978.530.000
Øvrige indtægter	1.569.564	1.796.636
Indtægter i alt	955.279.564	980.326.636

2 Løn m.v. - Præster og provster

Fællesfonden afholder 60% af udgifterne til præsters og provsters løn, mens staten afholder de resterende 40%. 100% af udgiften til specialpræsters løn afholdes af fællesfonden.

3 Stiftsadministration

Udgifter under stiftsadministration vedrører stiftspersonalets løn og stiftsadministrationernes drifts- og anlægsudgifter. Herudover afholdes der udgifter under institutioner til bl.a. stiftsudvalg vedrørende økonomi, mellemkirkelige stiftsudvalg, studentermenigheder og den gejstlige betjening af Rigshospitalet.

	Regnskab 2004	Regnskab 2005
Løn	41.472.962	42.385.185
Administration	18.708.684	18.827.559
Institutioner	2.340.219	2.656.373
Stiftsadministration i alt	62.521.865	63.869.117

4 Øvrige udgifter

Provstirevision

Provstirevision omfatter udgifter til revision af de lokale kirkelige kasser samt udgiften til revision af provstiudvalgskasserne. Stifterne indgik 4 årige aftaler vedrørende revisionen af kirke- og præstegårdskasser i 2000 og 2001. Alle aftalerne indeholdt en mulighed for forlængelse i op til 2 år fra udløb. I 6 af 10 stifter er kontrakterne udløbet i 2004, mens de øvrige aftaler udløb i 2005. Alle 10 stifter har forlænget aftalerne i yderligere 2 år.

Konsulenter

Fællesfonden afholder udgifter til sagkyndig bistand i forbindelse med arbejder vedrørende kirker og kirkegårde. Der afholdes bl.a. udgifter til varmekonsulent, orgelkonsulent, klokkekonsulent, højtaler og teleslyngekonsulent og kirkegårdskonsulenter.

Undervisningsministeriet

Fællesfondens lønudbetaling vedrørende præster og stiftspersonale på Færøerne har i 2005 været outsourcet til Undervisningsministeriet. Fællesfonden betaler et årligt gebyr for Undervisningsministeriets service.

Kirkeministeriets konsulentbistand

Kirkeministeriets konsulentbistand omfatter udgifter til løn- og sekretariatsbistand i forbindelse med, at medarbejdere i Kirkeministeriet løser en række opgaver for fællesfonden.

	Regnskab 2004	Regnskab 2005
Provstirevision	15.154.285	15.400.315
Konsulenter	2.594.821	2.794.954
Undervisningsministeriet	673.500	143.419
Kirkeministeriets konsulentbistand	3.100.000	3.100.000
Øvrige udgifter i alt	21.522.606	21.438.687

5 **IT**

Kirkeministeriets IT-kontor varetager administrationen af folkekirkens IT, herunder kirkenettet med ca. 3.400 brugere og 2.900 arbejdspladser på mere end 2.300 installationssteder. Driften af kirkenettet, herunder DNK, finansieres delvis af fællesfonden og delvis via egenbetaling af institutionerne (herunder Kirkeministeriet). IT-kontoret har i 2005 beskæftiget 21,7 årsværk. IT-regnskabet er særskilt regnskab under fællesfonden, det konsolideres via Lolland-Falsters Stift ind i fællesfondens samlede regnskab.

Regnskab 2005

a) Indtægter		15.274.206
IT-kontoret, løn	9.602.853	
IT-kontoret, drift	3.093.218	12.696.071
Telefon og datakommunikation		16.510.946
b) Øvrige driftsudgifter		43.907.437
Driftsudgifter i alt ekskl. leasing		73.114.454
c) Leasingudgifter		24.008.231
Driftsudgifter i alt		97.122.685
Resultat før finansielle poster		81.848.479
d) Finansielle poster		1.312.478
Resultat før afskrivninger		83.160.957
e) Afskrivninger		1.841.033
Resultat (nettoudgift)		85.001.990

a) *Indtægter*

Indtægterne stammer fra institutionernes delvise betaling for datalinjer til kirkenettet samt driftsafgifter. Herudover varetager IT-kontoret levering af PC-udstyr til menighedsråd, der bortset fra DNK-udstyr, finansieres via egenbetaling.

b) *Øvrige driftsudgifter*

Posten omfatter udgifter til infrastruktur, applikationer, ramme- og standardsystemer, dataudgifter samt øvrige driftsudgifter.

c) *Leasingudgifter*

Der er indgået 54 aftaler om leasing af udstyr. Renten er variabel, og aftalerne udløber i perioden fra 2006 til 2009. Afdraget er beregnet på baggrund af en fordeling af ydelsen mellem renter og afdrag, der beregnes pr. betaling og på grundlag af den faktiske rente (Cibor 3. mdr. med tillæg af 0,4%).

d) *Finansielle poster*

Da IT-kontoret er en særskilt regnskabskreds i SØS, er de finansielle poster udskilt fra fællesfondens finansielle poster og overført til IT-regnskabet. Renteudgiften vedrørende leasing er beregnet i henhold til en af Nordea Finans A/S oplyst rentesats, der pr. 14. december 2005 udgjorde 2,8663% inkl. leasinggivers avance på 0,4%.

Renteindtægter		(58.833)
Renteudgifter		118.223
Renteudgifter vedrørende leasing		1.248.880

Gebyrer vedrørende leasing	-
Bankgebyrer	4.208
Finansielle poster i alt	1.312.478

- e) *Afskrivninger*
Se **note 15**

6 Folkekirkens institutioner

Døve og hørehæmmede

Fællesfonden afholder udgifter til løn og administration i døvemenighederne i København, Aalborg, Århus og Haderslev samt udgifterne vedrørende de hørehæmmede.

	Regnskab 2004	Regnskab 2005
Døvemenigheder	2.352.650	2.264.473
Døvepræster	689.121	699.179
Døve i alt	3.041.771	2.963.652
Udvalg for hørehæmmede	367.697	374.705
Præster for hørehæmmede	277.916	202.068
Hørehæmmede i alt	645.613	576.773
Døve og hørehæmmede i alt	3.687.384	3.540.425

Kirkemusikskoler

Kirkemusikskolerne modtager et årligt tilskud fra fællesfonden til delvis dækning af skolernes løn- og administrationsudgifter. Resten af skolernes udgifter finansieres via elevernes brugerbetaling.

	Regnskab 2004	Regnskab 2005
Vestervig	4.941.472	5.044.454
Løgumkloster	5.606.976	5.719.863
Sjælland	4.911.492	5.319.200
Kirkemusikskoler i alt	15.459.940	16.083.517

Uddannelse og efteruddannelse af præster

Fællesfonden giver et årligt tilskud til bestyrelsen for Folkekirkens Uddannelsesinstitutioner for Præster, der forestår fordelingen af bevillingen til uddannelses- og efteruddannelsesinstitutionerne. Fællesudgifterne omfatter udgifterne til en PhD-studerende samt bestyrelsesudgifter.

	Regnskab 2004	Regnskab 2005
Pastoralseminaret Århus	3.649.140	3.759.185
Pastoralseminaret i København	6.966.540	7.176.624
Folkekirkens pædagogiske institut	11.500.320	11.847.127
Uddannelsesinstitutionernes fællesudgifter	750.379	459.371
Uddannelse og efteruddannelse af præster i alt	22.866.379	23.242.307

Øvrige institutioner

Graveruddannelsen og kirketjeneruddannelsen foregår i AMU-systemet, men fællesfonden afholder udgifterne til transport og ophold for en timelærer, der underviser på graveruddannelsen, samt udgiften til kursusledere, vikarer for disse og til gæstelærere på kirketjeneruddannelsen.

	Regnskab 2004	Regnskab 2005
Kordegneuddannelse	881.284	974.248
Graveruddannelse	14.187	11.198
Kirketjeneruddannelse	163.382	192.169
Øvrige institutioner i alt	1.058.853	1.177.615

Folkekirkens institutioner i alt	43.072.556	44.043.864
---	-------------------	-------------------

7 **Folkekirkens fællesudgifter**

Kirkeministerens rådighedssum

Kirkeministeren har indtil 2004 anvendt op til 200.000 kr. af den årlige renteindtægt af præsteembedernes kapitaler til støtte af projekter med kirkelige formål. I 2004 blev der hensat midler til imødegåelse af tidligere års forpligtelser, disse forpligtelser blev udgiftsført i 2004 og opført på balancen.

Udbetalt vedrørende perioden 2000 - 2004	8.000
--	-------

Hensættelser til kommende år vedrørende 2000 – 2004	121.525
---	---------

	Regnskab 2004	Regnskab 2005
<i>Samlet oversigt</i>		
Kodaafgift	1.313.732	1.335.853
Nationalmuseet	398.693	585.939
Kirkeministerens rådighedssum	212.525	0
Øvrige fællesudgifter	1.690.190	714.246
Folkekirkens fællesudgifter i alt	3.615.140	2.636.038

8 **Folkekirkens forsikring**

Folkekirkens Forsikringsordning omfatter en tingskadeforsikring, en arbejdsskadeforsikring og en ansvarsforsikring. Arbejdsskade- og ansvarsforsikringen er tegnet i Alm. Brand, mens fællesfonden har været selvforsikrende for så vidt angår tingskade siden 1. januar 2004. Tingskadeforsikringen bliver administreret af Alm. Brand.

Præmie

Præmien for arbejdsskadeforsikringen og ansvarsforsikringen udgør 17.684.607 kr. (i 2005, hhv. 15.170.208 og 2.514.399 kr.)

	Regnskab 2004	Regnskab 2005
Præmie – arbejdsskade	14.052.010	15.170.208
Præmie – ansvar	2.433.132	2.514.399
Skadebonus – tingskade	-644.370	-
Skadebonus – ansvar	-886.711	-
Præmie i alt	14.954.061	17.684.607

Administration

Der betales administrationshonorar for tingskadesforsikringen, hvor Folkekirken er selvforsikrende. Administrationshonoraret andrager 4.125.000 kr. i 2005. Herudover betales der et administrationsgebyr for hver enkelt skade efter de 2.000 første anmeldte skader i skadesåret. Administrationsgebyret er på 1.650 kr. pr. skade ekskl. moms. Pr. 31.12.2005 var der registreret 2.586 skader. Tallet kan ændre sig lidt, da der kan ske efteranmeldelser af skader. Det vurderes ikke at være nødvendigt at hensætte midler til betaling af administrationsudgifter vedrørende skadesbehandling i 2005. Merudgiften til administration forventes at blive dækket af det for 2005 hensatte beløb på 27,4 mio. kr.

	Regnskab 2004	Regnskab 2005
<i>Erstatninger</i>		
Udbetalt	12.000.000	40.045.007
Hensat til fremtidige udbetalinger for året (jf. note 20)	19.714.102	27.246.580
Erstatninger i alt	31.714.102	67.291.587

Regulering af forsikringshensættelser

Regulering af hensættelser for tidligere år	-1.858.878	-40.000
---	------------	---------

Samlet oversigt

Præmie - arbejdsskade og ansvar	14.954.061	17.684.607
Administration	3.250.000	4.125.000
Erstatninger	31.714.102	67.291.587
Regulering af forsikringshensættelser	-1.858.878	-40.000
Forsikringskonsulenter	465.013	17.850
Folkekirkens forsikring	48.524.298	89.079.044

9 Tilskud

Færøerne

Bevillingen til Færøerne bliver i fællesfondens regnskab behandlet som et tilskud. Færøernes Stifts finansielle poster indgår ikke i fællesfondens samlede finansielle poster. For 2005 er Færøerne blevet kompenseret fuldt ud for de af fællesfonden modtagne refusioner.

	Regnskab 2004	Regnskab 2005
Indtægter		
Refusion af præsters befordring	213.987	-
Lønrefusion	10.700	-
Tiende afløsning	19.000	19.000
Bolig-/varmebidrag	27.488	28.206
For meget udbetalt løn	13.310	-
Indtægter i alt	284.485	47.206
Udgifter		
Præsteløn	5.540.408	5.492.601
Stiftsadministration	3.735.000	3.802.304
Diverse vedrørende 2003	35.000	-
Udgifter i alt	9.310.408	9.294.905
Færøerne i alt	9.025.923	9.247.699
Samlet oversigt		
Færøerne	9.025.923	9.247.699
Det Mellemkirkelige Råd	4.866.000	4.953.505
Skt. Petri	1.043.004	1.043.000
Forsøgsprojekter	118.970	-
Folkekirke og religionsmøde	731.800	735.269
Øvrige	623.011	184.072
Tilskud	16.408.708	16.163.545

10 Afskrivninger

Afskrivninger vedrører mindre kontormaskiner i Ribe, Haderslev og Lolland-Falster Stift, der i forbindelse med ændring af regnskabspraksis er blevet aktiveret og afskrives.

11 Finansielle poster

Ifølge økonomilovens § 14, stk. 1 oppebærer fællesfonden renter og udbytte af præsteembedernes kapitaler. Ifølge samme lov § 14, stk. 2 forrenter fællesfonden de af kirkernes kapitaler (primært gravstedskapitaler), der bestyres af stiftsøvrigheden, med en årlig rente, der fastsættes af kirkeministeren, til fordel for vedkommende kirke.

Samtidig oppebærer fællesfonden de samlede renteindtægter af kirkernes kapitaler, der bestyres af stiftsøvrigheden. Et eventuelt positivt renteprovenu tilfalder fællesfonden som en driftsindtægt, mens et negativt renteprovenu finansieres af fællesfonden. Ifølge § 8, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 971 af 2. december 2003 om bestyrelse af kirkernes og præsteembedernes kapitaler forrentes kirkernes kapitaler i 2005 med 4%.

De af kirkernes kapitaler, der ikke er udlånt, skal under hensyntagen til nødvendig likviditet placeres med henblik på sikker anbringelse og bedst mulig forrentning i sådanne obligationer eller investeringsbeviser, i hvilke fondes midler kan anbringes. De finansielle indtægter ved placeringen indtægtsføres i fællesfonden.

Fællesfondens finansielle poster opgøres som en konsolidering af de 10 stifters stiftsmiddelregnskaber. IT-kontorets finansielle poster er fratrukket opgørelsen og fremgår af IT-regnskabet, jf. note 5.

Kursregulering er opgjort som forskellen mellem købskursen og kurs pari og udgør 2,3 mio. kr. Dette beløb skal afholdes af/oppebæres af fællesfonden, hvis det realiseres. Variationen i kursreguleringsposten optages i driften.

Ændret regnskabspraksis betyder, en ændring i renteindtægter og udgifters periodisering. Dette medfører, at der for 2005 er bogført 5 renteindbetalinger. Renteindtægterne vedr. 4. kvartal 2004 (26,1 mio. kr.) er optaget som en primokorrektion til regnskabet (jf. note 21 a). Der er samtidigt foretaget en ændring i praksis i forhold til terminen for udbetaling af renter. Disse foretages medio og ultimo året. Tidligere blev disse foretaget d. 11 juni og d. 11. december respektivt. Regnskabsåret 2005 indeholder derfor renteudgifter for året 2005 samt for de sidste 20 dage af 2004 svarende til en beregnet merudgift på 7 mio. kr. De 7 mio. kr. er også optaget som en primokorrektion til regnskabet. Ændringen i terminen til ultimo året har samtidigt medført en stigning i tilgodehavender af afdrag på udlån.

	Regnskab 2004	Regnskab 2005
Renteindtægter	150.343.009	154.722.684
Renteudgifter	123.309.973	134.116.117
Kursgevinster		
Kurstab	2.571.492	363.799
Øvrige finansielle udgifter	5.235.332	-
Finansielle poster	19.226.212	20.242.768

Stiftsmidlernes balance

<i>Aktiver</i>	Regnskab 2004	Regnskab 2005
Likvide midler	147.044.138	133.529.479
Udlån, kirker	1.201.644.028	1.187.340.934
Udlån, embeder	345.948.759	332.934.506
Udlån, øvrige	115.449.180	73.328.377
Obligationer	1.730.320.373	1.930.241.077
Tilgodehavender	1.682.292	104.619.408
Aktiver i alt	3.542.088.770	3.761.993.781
<i>Passiver</i>		
Indlån, kirker	3.188.363.046	3.372.371.625
Indlån, embeder	360.811.819	375.419.604
Indlån, andre stifter	16.500.000	16.500.000
Kursregulering	-23.586.095	-2.297.448
Passiver i alt	3.542.088.770	3.761.993.781

12 **Varelager**

Fællesfondens varelager omfatter IT-udstyr til eget forbrug og til videresalg. Varelageret opgøres til kostpris efter FIFO-princippet.

Beholdning primo	2.385.236
Netto bevægelse	-1.783.107
Beholdning ultimo	602.129

13 **Restancer og tilgodehavender**

Overgangen til omkostningsbaserede regnskaber og den deraf afledte ændrede regnskabspraksis har medført forskydninger i opgørelsen af restancer og tilgodehavender. Periodiseringen af udbetalingen af renter for obligationer har medført en forøgelse af tilgodehavender for udlån.

14 Ejendomme

Fællesfondens ejendomme værdiansættes til den senest kendte offentlige ejendomsværdi forud for regnskabsafleggelsen og reguleres derefter. I 2005 er fællesfondens ejendomme i Løgumkloster og Roskilde, der anvendes af kirkemusikskolerne optaget på balancen. Ejendomsværdien indgår også som en del af egenkapitalen, jf. **note 21**.

	Regnskab 2004	Regnskab 2005
Ejendomme, primo	87.024.200	92.690.000
Anskaffelse i året	5.280.000	6.890.000
Opskrivning i året	385.800	9.520.000
Ejendomme, ultimo	92.690.000	109.100.000

15 Andre IT-aktiver

Udover aktivering af IT-kontorets ombygning af lejede lokaler omfatter posten aktiveret IT-udstyr. IT-udstyr afskrives over 3 år. Ombygningen afskrives over 44 måneder.

	Ombygning	IT-udstyr	I alt
Primo	1.016.000	1.201.728	2.217.728
Tilgang	-	4.549.826	4.549.826
Afgang	-	13.158	13.158
Årets afskrivninger	508.000	1.333.033	1.841.033
Ultimo	508.000	4.405.363	4.913.363

16 Udlån

Københavns stift har bevilget lån fra reservefonden. Lånet er indfriet 27/03/06.

17 Skyldige feriepenge

Fællesfondens skyldige feriepenge er opgjort til 84,7 mio. kr. Primo 2005 blev fællesfondens udestående feriepenge opgjort og optaget i balancen. Stifterne har fået udstukket retningslinier for regulering af feriepenge i løbet af året, da der via lønsystemet ikke har været muligt direkte at afløse de skyldige beløb. Dette har dog affødt afvigelser i lokale metoder efter hvilke feriepengene er blevet opgjort i 2005. Tallet er derfor opgjort med en vis usikkerhed. I 2006 er dette problem afhjulpet gennem implementering af en fælles databaseløsning for fællesfonden.

18 Fællesfondens lån i stiftsmidlerne

Til styrkelse af fællesfondens likviditet optog fællesfonden i 2001 tre 4% lån i stiftsmidlerne i Viborg Stift på henholdsvis 5 mio. kr. og 2 gange 25 mio. kr. Løbetiden blev aftalt til 9 år, således at lånene ville være indfrie i 2010. I 2003 blev der af Viborg Stift bevilget rente og afdragsfrihed, så lånene vil være indfrie ved udgangen af juni måned i 2011. I 2004 optog fællesfonden yderligere likviditetslån på i alt 39 mio. kr. i stiftsmidlerne i 8 stifter. Lånene forrentes med 4% og forfaldt til betaling den 2. februar 2005.

Stifternes lån i stiftsmidlerne er fordelt med tre langfristede lån på 8 mio. til finansiering af boligforbedringer. Derudover er der to lån på 7,4 mio. kr. optaget ultimo 2005 og indfriet primo 2006 til dækning af kortfristet likviditetsbehov i forbindelse med årsskiftet.

	Regnskab 2004	Regnskab 2005
Fællesfonden samlede lån i stiftsmidlerne, primo	108.894.872	94.161.275
Fællesfondens lån i Viborg Stift, primo	48.888.889	42.777.778
tilgang	-	-
afgang	(6.111.111)	(6.111.111)
Fællesfondens lån i Viborg Stift, ultimo	42.777.778	36.666.667

Fællesfondens øvrige lån, primo	43.000.000	39.000.000
tilgang	-	-
afgang	(4.000.000)	(39.000.000)
Fællesfondens øvrige lån, ultimo	39.000.000	-
Stifternes lån i stiftsmidlerne, primo	17.005.983	12.383.497
tilgang	-	7.360.768
afgang	(4.662.486)	(4.389.154)
Stifternes lån i stiftsmidlerne, ultimo	12.383.497	15.355.111
Fællesfonden samlede lån i stiftsmidlerne, ultimo	94.161.275	52.021.778

19 Restgæld på leasingaftaler

Der er indgået 54 leasingaftaler med Nordea Finans A/S. Renten er variabel og aftalerne udløber i perioden fra 2006 til 2009. Gældsforpligtelsen er opgjort som den tilbagediskonterede restgæld pr. 31.12.2003, som oplyst af Nordea Finans, med fradrag af betalte afdrag i 2004 og 2005. I 2003 blev leasingforpligtelsen opgjort som de sidst betalte ydelser i 2002 ganget med antallet af restydelser i aftalernes løbetid. Den ændrede opgørelsesmetode har medført en værdiregulering i 2004 af den samlede forpligtelse, der modsvares af en tilsvarende regulering af anlægsaktiverne. Den beregnede fremtidige rentebyrde er opgjort som de faktiske rentesatser i de 3 første kvartaler af 2006 samt en restbetaling på baggrund af en af Nordea Finans oplyst rentesats pr. 01.09.2006 på 3,755%.

Udover IT-udstyr, som er finansieret via finansiel leasing har et stift indgået en aftale om operationel leasing (jf. note 22b).

	Regnskab 2004	Regnskab 2005
Leasede IT-aktiver incl. moms	58.396.611	32.066.313
Værdiregulering	2.326.031	-
Leasede IT-aktiver inkl. moms efter værdiregulering	56.070.580	32.066.313
Beregnet rentebyrde over restløbetiden	1.719.068	1.297.158
Leasede IT-aktiver i alt	57.789.648	33.363.471
Øvrige leasede aktiver (operationel leasing)	214.516	-
Leasingforpligtelse i alt	58.004.164	33.363.471

20 Forsikringshensættelser

Forsikringshensættelserne er estimerede udgifter til dækning af endnu ikke færdigt udbedrede skader fra tidligere år. Opgørelserne for 2000-2003 er foretaget af forsikringsordningens administrator, Alm. Brand, mens hensættelserne vedrørende 2004 og 2005 bygger på den gennemsnitlige skadesudgift pr. skade i de foregående år. Hensættelsen i år 2000 vedrører brandskaden i ejendommen beliggende på Torvet 13 i Esbjerg.

	Primo	Udbetalt	Regulering	Ultimo
Hensættelser vedrørende 2000	11.491.682	-	-	11.491.682
Hensættelser vedrørende 2001	76.735	-	-	76.735
Hensættelser vedrørende 2002	282.176	-50.984	-	231.192
Hensættelser vedrørende 2003	3.457.222	-1.484.287	-	1.972.935
Hensættelser vedrørende 2004	19.714.102	-8.358.733	-	11.355.369
Hensættelser vedrørende 2005		-	27.246.580	27.246.580
Hensættelser i alt	35.021.917	-9.894.004	27.246.580	52.374.493

21 Egenkapital

	Regnskab 2004	Regnskab 2005
Egenkapital primo	-39.384.661	-4.079.721
a) Primo regulering pga. ændret regnskabs-		-61.851.744

praksis		
b) Regulering af fællesfondens ejendomme	5.665.800	16.410.000
c) Udbetalt af og hensat til reservefonden i året	-4.134.229	0
Årets resultat	33.773.370	-4.544.272
Egenkapital ultimo	-4.079.721	-54.065.737

a) *Regulering pga. ændret regnskabspraksis*

Nedenstående tabel beskriver reguleringer på egenkapital som følge af ændret regnskabspraksis.

	Regnskab 2005
Optagelse i regnskab af skyldige feriepenge	-80.865.206
Optagelse i regnskab af mer-/overarbejde	-130.073
Aktivering af div. mindre kontormaskiner	171.290
Ompostering af renteindtægter (jf. note 11)	18.972.245
Samlet regulering	-61.851.744

b) *Fællesfondens ejendomme*

	Regnskab 2004	Regnskab 2005
Værdi primo	87.024.200	92.690.000
Tilgang	5.280.000	6.890.000
Afgang	-	-
Værdi før op/nedskrivninger	92.304.200	99.580.000
Opskrivninger	385.800	9.520.000
Nedskrivninger	-	-
Værdi før afskrivninger	92.690.000	109.100.000
Afskrivninger	-	-
Værdi ultimo	92.690.000	109.100.000

c) *Opløsning af reservefonden*

Fællesfondens negative egenkapital medførte, at reservefonden blev opløst i 2004 ved en ompostering i egenkapitalen. Samtidig blev midler hensat til imødegåelse af allerede indgåede, men endnu ikke effektuerede tilsagn.

	Regnskab 2004	Regnskab 2005
Reservefond / Hensatte forpligtelser primo	34.471.131	2.067.466
Udbetalt i året	2.066.763	1.223.767
Hensat til fremtidige forpligtelser	2.067.466	843.700
Reservefond til opløsning	30.336.902	
Overført til fri egenkapital	30.336.902	
Reservefond efter opløsning	-	

d) *Disponering af årets resultat*

Ministeriet har godkendt, at stifter og IT-kontoret viderefører uforbrugt bevilling helt eller delvist til næste budgetår. Det samlede beløb, der videreføres til regnskabsåret 2006 er på 4,3 mio. kr.. Dette beløb videreføres som disponeret egenkapital.

Årets resultat	-4.544.272
Københavns Stift	454.088
Fyens Stift	204.050
Viborg Stift	200.000
Århus Stift	267.823
Ribe Stift	418.883
Haderslev Stift	398.632
Videreført uforbrugt bevilling i stifter og institutio- ner	1.943.476
Videreført uforbrugt bevilling i IT-kontoret	2.343.000
Videreført uforbrugt bevilling, samlet	4.286.476
Årets resultat efter videreførsel	-8.830.748

22 Eventualforpligtelser

a) *Tjenestemandspensioner*

Fællesfonden er forpligtet til at betale pension for en række tjenestemænd ansat i folkekirkeligt regi. Der har med udgangen af 2005 ikke været indbetalt pensionsbidrag eller på anden måde hensat midler til afdækning af pensionsforpligtelsen. Pensionsudbetalingen har derfor været afholdt af fællesfondens løbende driftsmidler. Den optjente pensionsforpligtelse vedrørende de nuværende tjenestemænd er ved en aktuarberegning i 2005 opgjort til 1,8 mia. kr. Fra den 1. januar 2005 bliver der ikke ansat nye tjenestemænd for hvilke fællesfonden har en pensionsmæssig forpligtelse (enkelte undtagelser kan forekomme ved ansættelse af personale fra andre tjenestemandstillinger).

b) *Operational leasing*

Århus Stift har indgået en aftale om leasing af en fotokopimaskine, hvoraf 159.120 udestår af den resterende kontrakt.

c) *Husleje*

Roskilde Stiftskontor har til huse i lejede lokaler. Lejemålet kan opsiges med 3 mdrs. varsel pr. 1/4 og 1/10 og indebærer en forpligtelse på yderligere et års husleje (opgjort til 993.512,- pr. 31/12 2005).